

Obsah

1. Ohlédnutí předsedy ČSÚ za rokem 2004	3
2. Postavení ČSÚ ve společnosti	5
3. Organizace ČSÚ	7
4. Hlavní výsledky ČSÚ v roce 2004	10
5. Mezinárodní konference „Statistika - investice do budoucnosti“	13
6. Aktivity ČSÚ v oblasti legislativní	16
7. Aktivity ČSÚ v oblasti řízení kvality	18
8. Mezinárodní spolupráce	24
9. Poskytování statistických informací a služeb	29
10. Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb.	32
11. Hospodaření úřadu	35
12. Základní ukazatele ČR	38
13. Kontakty	39

Ing. Jan Fischer, CSc.
předseda ČSÚ

1. Ohlédnutí předsedy ČSÚ za rokem 2004

Výroční zpráva Českého statistického úřadu za rok 2004 je tradičním souhrnem nejvýznamnějších aktivit, jimiž naše instituce v minulém roce prošla. Nad některými z nich se nyní chci krátce zastavit.

Rok 2004 byl rokem 85. výročí existence samostatné státní statistické služby. To byla také vítaná příležitost uspořádat v Praze vůbec poprvé vysoce prestižní mezinárodní statistickou konferenci, kterou jsme se rozhodli nazvat více než symbolicky Statistika - investice do budoucnosti. Spoluorganizátory této akce byla Česká národní banka a Vysoká škola ekonomická. Záštitu převzal prezident republiky Václav Klaus. Konference se konala ve dnech 6. a 7. září za účasti více než stovky delegátů z celého světa. Hlavním smyslem byla otevřená diskuse tvůrců statistiky a jejích uživatelů o aktuálních problémech a potřebách. Podrobněji se o konferenci dočtete v kapitole číslo 5 této zprávy.

Pracovníci Českého statistického úřadu na všech úrovních se aktivně zúčastnili interní diskuse, která vyústila v přijetí základního strategického dokumentu Mise, vize, strategické cíle a podcíle ČSÚ. Mám za to, že moderní instituce na počátku 21. století musí mít psaný a také závazný materiál, který definuje její základní poslání a cíl, jehož chce dosáhnout. Významnou inspirací pro nás byly dokumenty našich britských a německých kolegů. Jsem rád, že tento strategický dokument nyní máme k dispozici nejen my, ale i široká veřejnost, která se s jeho obsahem mohla seznámit prostřednictvím našich internetových stránek. Materiál Mise, vize, strategické cíle, o kterém pojednává 7. kapitola "Aktivity Českého statistického úřadu v oblasti řízení kvality", přitom není pouhým ornamentem struktury vnitřních pravidel, ale důležitou součástí systému strategického plánování, který jsme zavedli od 1. ledna 2005.

Prvního května 2004 se stala Česká republika členskou zemí Evropské unie. Pro české statistiky to znamenalo, že se plně začlenili Evropského statistického systému. Prostřednictvím Statistického programového výboru jsme tak získali vliv i spoluodpovědnost za projednávání právních norem v oblasti statistiky Evropské unie od přípravné fáze pro legislativní proces v Evropském parlamentu a v Radě EU. Náš hlas už není jen hlasem poradním, ale spolurozhodujícím. A dbáme na to, aby byl náležitě slyšet.

Vstup do Evropské unie přinesl i významnou změnu v praxi statistiky zahraničního obchodu. Už od počátku roku 2004 přešlo zpracování statistických údajů z Generálního ředitelství cel plně na Český statistický úřad. Po prvním květnu jsme spustili nové zjišťování údajů o výměně zboží s členskými zeměmi - Intrastat. To znamenalo zcela zásadně změnit systém sběru, zpracování i publikování výsledků statistiky zahraničního obchodu. Přejechou na statistiku Intrastat předcházela informační kampaň pro respondenty i uživatele. Bezplatný software umožňuje sbírat 90 procent dat elektronickou cestou. Kvalitními výsledky a včasnou publikací čísel o zahraničním obchodu se podařilo rozptýlit počáteční obavy i pochybnosti některých uživatelů. Na pozitivním vyznění náročného projektu se významně podílela velmi dobrá úroveň spolupráce úřadu s Generálním ředitelstvím cel, jež je i nadále odpovědné za sběr a kontrolu vstupních dat.

Trvalým úkolem, k němuž směřují veškeré naše strategické kroky a úvahy, je kvalita, spolehlivost a věrohodnost statistických dat. Jedině taková statistika má pro veřejnost význam a smysl. A o takovou statistiku se svými spolupracovníky usilují. Velkou pozornost proto věnujeme našim uživatelům, kterým se snažíme maximálně zpřístupnit statistickou produkci. Jsme současně otevřeni zpětné vazbě, která je významná pro zkvalitňování naší práce. Důležitým sdělením je skutečnost, že se v praxi statistického úřadu zabydlely metodické audity jednotlivých statistik, které nám pomáhají odhalovat slabá místa. Posílili jsme současně naši analytickou činnost, jejíž výsledky mohou pravidelně posoudit uživatele prostřednictvím internetových stránek i denního tisku.

Zmínil jsem se o internetu. Považuji tento fenomén za základní komunikační prostředek statistik s veřejností a proto mu věnujeme trvalou pozornost. Nejen na ústřední, ale i na krajských

úrovních. Podařilo se nám sjednotit grafický design internetových stránek jednotlivých krajských reprezentací tak, aby se v nich uživatelé snáze orientovali.

Na počátku svého působení ve funkci předsedy ČSÚ jsem za jednu ze svých priorit označil maximální otevřenost úřadu. Tato priorita trvá. Znamená to také, že neskrýváme problémy a snažíme se je řešit společně s našimi hlavními partnery - tedy uživateli. Základním předpokladem k tomu je dobrá vzájemná informovanost, proto si cením každé příležitosti k výměně názorů například při osobních setkáních a seminářích s uživateli i na stránkách tisku. V otevřené ekonomice, která má svou dynamiku a vývoj, je věrohodný statistický obraz společnosti vždy uměním možného. S ohledem na řadu připomínek uživatelů i respondentů jsme si koncem loňského roku stanovili smělý úkol: reformu statistických zjišťování. S ohledem na složitost této problematiky to bude běh na delší trať, na jejímž konci chceme nabídnout vyšší kvalitu statistických informací a současně nižší zátěž respondentů.

Jan Fischer
předseda Českého statistického úřadu

2. Postavení ČSÚ ve společnosti

Postavení Českého statistického úřadu (ČSÚ) jako ústředního orgánu státní správy je vymezeno kompetenčním zákonem ČNR č. 2/1969 ve znění pozdějších předpisů. Poslání, úkoly, organizační uspořádání, práva a povinnosti ČSÚ jsou upraveny zákonem č. 89/1995 Sb. o státní statistické službě ve znění pozdějších předpisů.

Základním posláním ČSÚ je vytvářet objektivní a úplný obraz společensko-ekonomického vývoje ČR. K tomuto účelu ČSÚ vyvíjí metody a nástroje pro zachycení stávajících i nových jevů ve společnosti, včetně jejich vzájemných vztahů a podmínek. Získané statistické informace analyzuje a údaje o trendech vývoje porovnává s mezinárodním vývojem. Poskytuje komplexní podklady pro státní a veřejnou správu a pro potřeby začleňování ČR do evropských struktur. Koordinuje státní statistickou službu v rámci státu.

ČSÚ rozvíjí svoji činnost v souladu s hlavními zásadami, jimiž jsou: nezávislost, nestrannost, transparentnost a důvěrnost dat.

Majetek, s nímž úřad hospodaří, je ve vlastnictví státu. Úřad je podle zákona č. 219/2000 Sb., organizační složkou státu se samostatnou kapitolou státního rozpočtu.

V čele úřadu stojí předseda, kterého jmenuje na návrh vlády prezident republiky.

Poradním orgánem Úřadu je podle ustanovení § 6 zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů, Česká statistická rada, v jejíž čele stojí předseda Úřadu (viz dále).

Poradními orgány předsedy ČSÚ jsou: porada vedení, kolegium (viz dále) a další. Působnost a složení poradních orgánů předsedy ČSÚ upravuje jednací řád poradních orgánů předsedy Úřadu.

Česká statistická rada

V čele rady je předseda ČSÚ. Členy rady jmenuje a odvolává předseda Českého statistického úřadu z řad odborníků statistické teorie a praxe. Rada má nejméně 11 a nejvíce 25 členů.

Rada projednává a zaujímá stanovisko:

- k návrhu zásad a obsahu programu statistických zjišťování,
- k návrhům obecně závazných právních předpisů týkajících se státní statistické služby, které připravuje úřad,
- ke koncepčním otázkám rozvoje státní statistické služby.

Členství v radě je osobní a čestné a nezakládá nárok na odměnu.

Členové rady jsou povinni zachovávat mlčenlivost o státním, hospodářském a služebním tajemství, s nímž přišli v souvislosti s výkonem své funkce do styku.

V roce 2004 byli členy České statistické rady tyto odborníci:

prof. Ing. Jan Seger, CSc., vedoucí katedry ekonomické statistiky VŠE Praha,
místopředseda České statistické rady,

Jaroslav Dostal, CSc., zástupce České asociace pojišťoven,

Michal Frankl, 1. náměstek ministra informatiky ČR,

PhDr. Jaroslav Gacka, vrchní ředitel sekce Hospodářské a strukturální politiky Ministerstva pro místní rozvoj ČR,

Ing. Vlastimil Gejdoš, CSc., Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR,
prof. Ing. Richard Hindls, CSc., děkan Fakulty statistiky a informatiky VŠE Praha,
Ing. Zdeněk Hrubý, náměstek ministra financí ČR,
JUDr. Michal Illner, Sociologický ústav akademie věd ČR,
Ing. Stanislava Janáčková, CSc., poradkyně prezidenta republiky,
prof. RNDr. Jana Jurečková, DrSc., profesorka katedry pravděpodobnosti a matematické statistiky Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy Praha,
Ing. Josef Kraus, CSc., Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky,
JUDr. Václav Lidický, ředitel odboru řízení a organizace Ministerstva vnitra ČR,
Ing. Zdeněk Liška, generální ředitel Svazu průmyslu a dopravy ČR,
Mgr. Vlasta Mazánková, ředitelka Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR,
prof. RNDr. Bedřich Moldan, CSc., ředitel Centra pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy Praha,
Mgr. Bedřich Myšička, ředitel ekonomického odboru Ministerstva práce a sociálních věcí ČR,
Ing. Edvard Outrata, senátor,
prof. Ing. Zdeněk Pavlík, DrSc., děkan katedry demografie a geodemografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy Praha,
doc. Ing. Eduard Souček, CSc.,
Ing. Michal Ševera, CSc., I. viceprezident Svazu obchodu a cestovního ruchu ČR a ředitel GfK Praha, s.r.o.,
Ing. Pavel Štěpánek, CSc., vrchní ředitel, člen bankovní rady České národní banky,
doc. Ing. Milan Veverka, CSc., Svaz podnikatelů ve stavebnictví v ČR,
Ing. Růžena Vintrová, CSc., poradkyně předsedy vlády ČR.

Tajemnicí rady je jmenována Ing. Olga Bětíková, ředitelka Kanceláře předsedy ČSÚ.

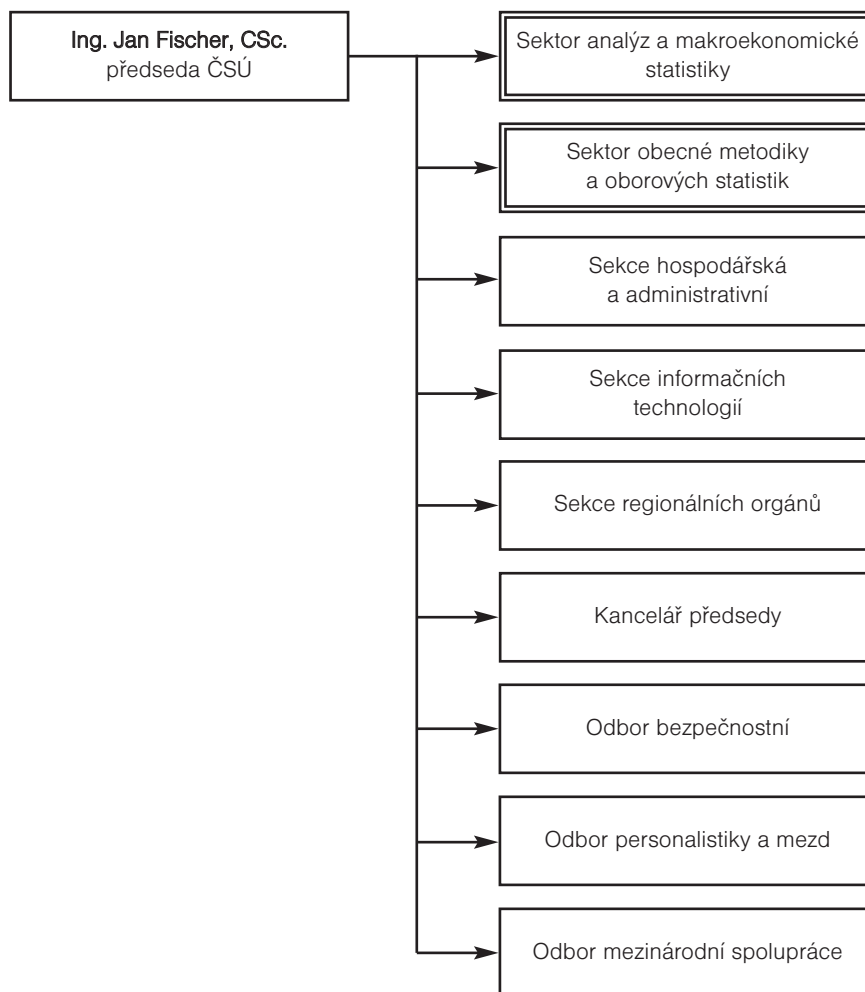
Porada vedení se zabývá zejména operativním řízením úřadu, zajišťováním a plněním aktuálních úkolů, případně dalšími úkoly, které vyžadují rozhodnutí předsedy ČSÚ; protokoluje důležitá rozhodnutí přijatá na jiných řídicích fórech ČSÚ.

Členové porady vedení: Ing. Jan Fischer, CSc., *předseda ČSÚ*
 Ing. Jiří Křovák, CSc., *1. místopředseda ČSÚ*
 Ing. Stanislav Drápal, *místopředseda ČSÚ*
 Ing. Olga Bětíková, *ředitelka Kanceláře předsedy*
 Ing. Ladislava Schwarzová, Ing. Jan Matějček, CSc.,
 Ing. Jiří Rolenc - *vrchní ředitel*
 Mgr. Roman Prorok, *tiskový mluvčí předsedy ČSÚ*

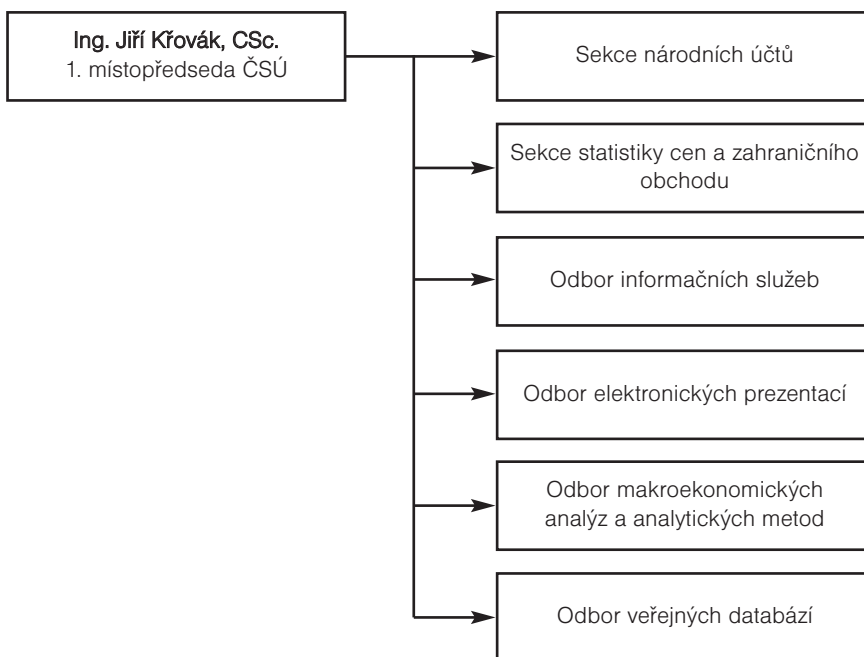
Kolegium projednává zejména koncepční materiály ze sféry státní statistické služby plynoucí z funkce Českého statistického úřadu, program statistických zjišťování, návrh rozpočtu - kapitoly ČSÚ a další úkoly, o kterých rozhodne předseda ČSÚ.

3. Organizace ČSÚ

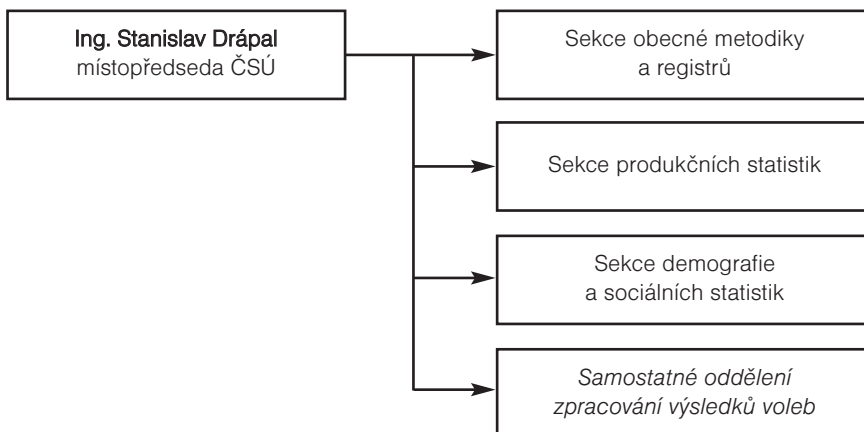
1. Útvary přímo podřízené předsedovi ČSÚ

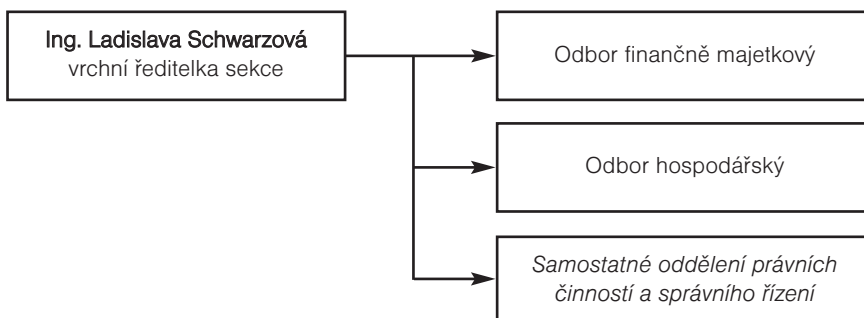
2. Útvary přímo podřízené 1. místopředsedovi ČSÚ (Sektor analýz a makroekonomické statistiky)

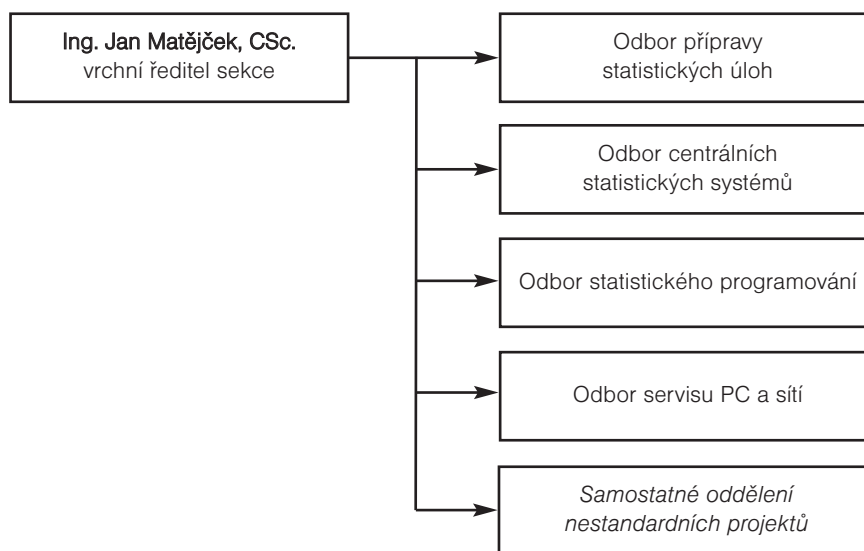
3. Útvary přímo podřízené místopředsedovi ČSÚ (Sektor obecné metodiky a oborových statistik)

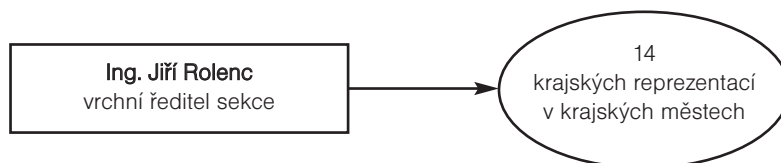
4. Útvary přímo podřízené vrchní ředitelce sekce hospodářské a administrativní

5. Útvary přímo podřízené vrchnímu řediteli sekce informačních technologií

6. Útvary řízené vrchním ředitelem sekce regionálních orgánů

4. Hlavní výsledky ČSÚ v roce 2004

Rok 2004 byl významný tím, že se Česká republika stala od 1. května členským státem Evropské unie. Pro Český statistický úřad a celou státní statistickou službu ČR to znamená, že se česká statistika stala součástí Evropského statistického systému, což předpokládá osvojení praktických postupů národního statistického úřadu členské země EU při jeho plnoprávném zapojení do rozvoje Evropského statistického systému. V roce 2004 ČSÚ také oslavil 85. výročí československé oficiální statistiky. Při této příležitosti se ve dnech 6. - 7. 9. 2004 v Praze uskutečnila mezinárodní konference "Statistika: Investice do budoucnosti", kterou pořádal Český statistický úřad a Česká národní banka ve spolupráci s Vysokou školou ekonomickou (podrobněji - viz kapitola 5).

V oblasti národních účtů ČSÚ v zásadě dokončil harmonizace s metodickým standardem ESA 1995. Provedl a publikoval komplexní revize časové řady ročních a čtvrtletních účtů za roky 1995 až 2003. V souladu s požadavky Evropské komise, v předepsaných termínech (k 1. březnu a 30. srpnu) a požadované metodice, byly ve spolupráci s Ministerstvem financí zpracovány notifikační tabulky vyčísující výši a vývoj vládního deficitu a dluhu České republiky. Tyto ukazatele mají klíčovou roli při posuzování připravenosti ČR na přijetí eura v návaznosti na plnění maastrichtských kritérií. Bylo též zahájeno sestavování čtvrtletních účtů za sektor vládních institucí. Proběhl metodický audit čtvrtletních národních účtů, jehož cílem bylo především prověřit postupy používané při sestavování krátkodobých odhadů vývoje hlavních makroekonomických agregátů. Pracovní skupina složená z externích a interních odborníků na danou problematiku přitom neshledala žádné pochybení metodického charakteru. Návazně začal obdobný audit zaměřený na roční národní účty. Podobné audity probíhají i v jiných statistikách. K výraznému metodickému zkvalitnění jak čtvrtletních, tak ročních národních účtů, došlo v problematice převodu ukazatelů z běžných do stálých cen. V celé časové řadě byla aplikována metoda řetězení meziročních temp vyžadovaná Eurostatem, která je od roku 2005 závazná pro členské země EU a která lépe než dosud užívaný postup výpočtu zobrazuje reálný vývoj.

Ve statistice zahraničního obchodu byl od počátku roku 2004 realizován plný převod zpracování statistických údajů z Generálního ředitelství cel na ČSÚ. Po vstupu ČR do EU bylo zahájeno nové zjišťování údajů o obchodu s členskými zeměmi - Intrastat. Tato změna znamenala zásadně nový způsob sběru, zpracování i publikování výsledků statistiky zahraničního obchodu.

Rozhodujícím pro úspěšné splnění mimořádně náročného úkolu byla intenzivní spolupráce příslušných útvarů i vedení ČSÚ a GŘC. Byla připravena odpovídající informační kampaň pro respondenty i uživatele. Pro sběr dat je bezplatně k dispozici softwarový produkt IDES, který umožnil zajištění více než 90% elektronického způsobu sběru dat. Zároveň je dosahováno vysoké response od zhruba 20 tisíc firem, které mají povinnost poskytovat údaje.

V cenové statistice pokračovala harmonizace existujících cenových statistik podle požadavků Eurostatu, zejména cen energií a cen vstupů do stavebnictví. Byla zahájena příprava revize cenových indexů. Byl realizován systém sběru dat pro výpočet indexu spotřebitelských cen pomocí mobilních technologií.

V oblasti obecné metodiky pokračovaly v průběhu roku 2004 práce na průběžné aktualizaci statistických klasifikací a číselníků. Ze střednědobého hlediska se práce zaměřily na mezinárodní spolupráci v rámci Eurostatu při přípravě a projednávání návrhů na zásadní novelizaci mezinárodních standardů pro klasifikace ekonomických činností (OKEČ) a zboží a služeb (SKP), které vstoupí v platnost patrně v roce 2007. Rovněž byly připraveny návrhy na nové definování úrovně evropské klasifikace územních statistických jednotek NUTS. Tyto práce budou pokračovat v roce 2005 s cílem nově definovat úroveň CZ NUTS 1 s platností k 1.1. 2007. Pokračovaly rovněž práce na zdokonalování matematických metod pro statistické účely, a to jak v oblasti tvorby výběrových strukturovaných souborů jednotek a dopočtů výsledků za výběrové soubory, tak zdokonalování metod sezónního očišťování dat. Na úseku statistických

registrů pokračovaly aktivity zaměřené jak na zkvalitňování registru ekonomických subjektů, tak na rozvoj registru sčítacích obvodů. U registru ekonomických subjektů byla aktualizována data za místní a činnostní statistické jednotky, a tyto údaje více využívány pro vytváření charakteristik tzv. populace ekonomických subjektů.

V oblasti produkčních statistik došlo k dílčím úpravám čtvrtletních a ročních strukturálních zjišťování. K tomu byla využita i první rozsáhlá anketa respondentů (cca 5 000 účastníků), kteří v polovině roku 2004 vyjadřovali své názory na obsah i formu statistických zjišťování a záměry dalšího rozvoje. Pokračovaly aktivity zaměřené na zlepšování konzistence dat mezi jednotlivými zjišťováními a mezi jednotlivými oblastmi. Podařilo se překonat některé problémy v konzistenci dat z oblasti práce a mezd, které se týkaly rozpočtové sféry v souvislosti s přechodem zejména školských zařízení z ministerstva na kraje. Zlepšila se i konzistence údajů mezi statistikou zahraničního obchodu a podnikovými statistikami o přímém vývozu. Ve statistice cestovního ruchu se podařilo dokončit podstatnou část tzv. satelitního účtu cestovního ruchu, který - v souladu s předpisy EU - lépe zachycuje celkové výdaje a přínosy tohoto odvětví pro národní hospodářství. V rámci společných programů Eurostatu se rozvíjelo nové odvětví statistiky informační společnosti, kdy byla provedena zjišťování jak u podniků, tak v domácnostech.

Sociální statistika na počátku roku 2004 prezentovala výsledky projekce vývoje počtu obyvatel ČR do roku 2050. V souladu s plněním úkolů vyplývajících z vládních usnesení pokračovaly společné práce ČSÚ s Ministerstvem zdravotnictví a Ministerstvem práce a sociálních věcí na přípravě nového systému statistického zjišťování o počtech a struktuře zdravotně postiženého obyvatelstva. Rovněž pokračovaly práce na přípravě nové evropské statistiky o příjmech a životních podmínkách (EU-SILC) a ověřování možností přechodu statistiky struktury výdajů domácností (rodinné účty) z náhodného na kvótní výběr. Stejně jako v předchozích letech byly ve spolupráci s dalšími resorty připraveny publikace se statistickými údaji o postavení žen a mužů ve společnosti a o postavení cizinců v ČR. ČSÚ také zpracoval a zveřejnil analýzu o vývoji pracovní neschopnosti za období 1990 - 2003. Pokračovaly práce na přípravě a zavádění satelitního účtu zdravotnictví. Ve vazbě na iniciativy Eurostatu a Ekonomické komise OSN pro Evropu (UNECE) došlo ve druhé polovině roku 2004 k zahájení základní diskuse o přípravě příštího populačního censu (sčítání lidu, domů a bytů) kolem roku 2010.

Na úseku makroekonomických analýz došlo v roce 2004 ke stabilizaci systému analýz, který se skládá z podrobné makroekonomické analýzy předchozího roku a stručnějších čtvrtletních makroanalýz, vydávaných v minimálním časovém odstupu od prezentace čtvrtletních údajů o HDP. Na ně navazují pravidelné stručné čtvrtletní průřezové a odvětvové analýzy. Došlo rovněž k obnovení vydávání analytických studií i krátkých analýz na různá aktuální témata. Analytická činnost se stala v roce 2004 jednou z priorit i na KR ČSÚ. Pro pracovníky podílející se na této činnosti byly pořádány odborné semináře. Současně byly připravovány (včetně diskuse s uživateli) vzory výstupů pro rok 2005, zahrnující sezónní očišťování dat. Ve stejném rozsahu pokračovalo vydávání standardních publikací a časopisů, zvýšila se frekvence vydávání časopisu Statistika (ze tří na dva měsíce).

V prezentaci statistických informací se na novém pracovišti zcela konsolidovaly všechny nabízené služby - plně se obnovil rozsah poskytovaných služeb včetně služeb ústřední statistické knihovny. Podrobnější informace jsou k dispozici v kapitole 9.

S postupnou realizací veřejné databáze došlo nejen k úpravám stávajících nástrojů sloužících pro přípravu projektů statistických úloh a pro generování výstupů, ale byly zahájeny práce i na vývoji přímého editoru vstupů do veřejné databáze. Rozsáhlá aktivita se zaměřila na uživatelské rozhraní veřejné databáze a na zajištění přístupu všech zaměstnanců ČSÚ (Intranet) i testování přístupu externích uživatelů přes Internet.

Došlo k dalšímu zdokonalení nabídky regionálních informací prostřednictvím regionálních databází, zlepšil se komfort práce s daty za obce a je připraveno řešení na propojení regionálních databází a systému tabulek regionálních publikací. Společně s partnery ze zahraničí byla otevřena pro veřejnost regionální databáze přeshraniční spolupráce. V rámci projektu Urban

Audit se začala doplňovat i mezinárodní databáze základních údajů o velkých evropských městech údají za ČR.

Volební statistika zajišťovala v roce 2004 především zpracování výsledků voleb do Evropského Parlamentu. Dále pak v podzimních měsících zpracování výsledků doplňovacích voleb do Senátu za senátory, kteří byli zvoleni poslanci Evropského parlamentu a řádných voleb 1/3 senátorů a voleb do krajských zastupitelstev. Kromě toho byly v průběhu roku několikrát zpracovávány výsledky komunálních doplňovacích voleb obecních zastupitelstev. Ve všech případech se podařilo provést zpracování výsledků voleb bez komplikací, vždy v průběhu několika hodin po uzavření volebních místností. Při příležitosti voleb do krajských samospráv připravily všechny KR ČSÚ analýzy demografického, sociálního a ekonomického vývoje kraje za období 2000-2003.

V oblasti přípravy a automatizovaného zpracování statistických úloh a inforatické podpory statistických činností se většina prací koncentrovala na realizaci technologické přípravy a na vlastní zajišťování sběru, zpracování a prezentace dat ze statistických zjišťování. Obsah, periodicita i způsoby zjišťování údajů, jejich zpracování i prezentace statistických informací byly již téměř v celém spektru činností ČSÚ v zásadním souladu s mezinárodními standardy i s potřebami uživatelů.

Aktivity v oblasti informatiky se soustředily především na kvalitní zajištění klíčových priorit úřadu, včetně zabezpečení přestěhování centrální techniky a komunikačních technologií úřadu z řady provizorních lokalit v Praze a jejím okolí do nové budovy.

V závislosti na finančních zdrojích pokračovala obnova technického vybavení centrálního výpočetního střediska a uživatelských pracovišť, včetně dalšího zavádění unifikovaných programových uživatelských nástrojů.

Podstatného pokroku bylo dosaženo v oblasti bezpečnosti ICT. V oblasti legislativy byly zahájeny práce na bezpečnostní politice ICT včetně souvisejících dokumentů. V technické oblasti byl do užívání zaveden bezpečnostní sledovací a vyhodnocovací systém a zejména byla zahájena implementace autentifikace a certifikace uživatelů prostřednictvím procesorových čipových karet v rámci ústředí.

5. Mezinárodní konference „Statistika: Investice do budoucnosti“

Ve dnech 6. - 7. 9. 2004 se v Praze uskutečnila mezinárodní konference „Statistika - investice do budoucnosti“. Pořadatelé - Český statistický úřad a Česká národní banka ve spolupráci s Vysokou školou ekonomickou připravili tuto mezinárodní akci u příležitosti 85. výročí československé oficiální statistiky. Záštitu nad konferencí přijal prezident České republiky Václav Klaus. Tato skutečnost, stejně jako samotný název konference „Statistika: - Investice do budoucnosti“, účast na této konferenci i kvalita přednesených příspěvků potvrdily význam oficiální statistiky pro zajištění demokratického vývoje společnosti i pro zajištění správy země.

Cílem konference bylo nejen připomenout 85 let existence naší statistiky, ale především umožnit producentům i uživatelům statistiky diskusi o současných aktuálních problémech a potřebách statistiky. Statistika může být investicí do budoucnosti pouze tehdy, jestliže poskytuje potřebná data a tato data jsou kvalitní.

Konference se zúčastnilo více než 200 delegátů, z toho 100 zahraničních expertů ze 33 zejména evropských zemí. Ocenit je třeba nejen počet, ale především aktivní participaci účastníků z takových zemí, jako je Irán, Lesotho, Nový Zéland či Thajsko. Konference byla rovněž příležitostí pro mnohé pracovníky ČSÚ i ČNB aktivně se zúčastnit jednání - jako autoři příspěvků, řídicí sekci či účastníci diskusí.

V rámci úvodního plenárního zasedání vystoupil se zásadním příspěvkem předseda Českého statistického úřadu Jan Fischer. Zdůraznil důležitost oficiální statistiky pro potřeby nejširšího okruhu uživatelů a přístup ke statistice jako k investici. Nahlédnutí do obsahu statistik s využitím první statistické ročenky tehdy ještě Československé republiky z r. 1919 a dnešních zveřejňovaných dat umožňuje porovnat stav a strukturu hospodářství i životní podmínky obyvatel země, ale také zaznamenat značný posun v zaměření statistiky a jejích podmínkách. V souvislosti s globalizací výrazně vzrostl význam mezinárodní statistiky včetně mezinárodních standardů. Rozšířil se soubor sledovaných statistických dat, vzrostly požadavky na kvalitu údajů. Pro naplnění svého poslání musí být statistikou i jejím okolím respektovány takové základní principy jako je nezávislost, objektivita a transparentnost oficiální statistiky. Guvernér ČNB Zdeněk Tůma podtrhl potřebu spolupráce statistických úřadů a národních bank, kterou dokumentoval na příkladu 85leté historie české statistiky. Zejména po vstupu ČR do EU s ohledem na požadavky Ekonomické a měnové unie roste význam bankovní statistiky a významně se prohlubuje kooperace obou institucí. Rektorka VŠE Jaroslava Durčáková zdůraznila význam spolupráce "úředních statistiků" a akademické sféry jak pro zkvalitnění výuky statistiky, tak i pro další vývoj statistických metod s cílem jejich praktického využití. Pozdrav konferenci od prezidenta ČR předala poradkyně prezidenta Stanislava Janáčková, která ve svém vystoupení upozornila na současné aktuální potřeby uživatelů statistických dat, které směřují zejména k vyšší kvalitě statistik vypovídajících především o vývoji ekonomiky. Také Klaus Reeh, odborný poradce generálního ředitele Eurostatu, zdůraznil především význam statistiky pro současné potřeby Ekonomické a měnové unie, kde mají klíčový význam krátkodobé statistiky, i pro nejrůznější potřeby evropských uživatelů.

S ohledem na celkové zaměření konference byl připraven takový odborný program jednání, jehož struktura umožnila zabývat se jak průřezovými tématy, tak i problémy specifických statistik.

Zvláštní postavení měla sekce věnovaná 85 letům české statistiky, v níž byly předneseny nejen příspěvky zaměřené na historii české i světové statistiky, ale také na její nejbližší budoucnost, v níž nejen ekonomická, ale také sociální témata, problematika životního prostředí a ochrana demokratických práv nabývají na významu.

Mimořádně velký zájem byl o jednání v sekcích, které byly zaměřeny na problematiku společnou pro všechny statistiky - hlavní otázky spolupráce s uživateli, využití internetu, problematiku kvality. Rostoucí důraz na pokrytí potřeb uživatelů z hlediska rozsahu i kvality statistických dat

vede k prohloubení komunikace s klienty - a vzhledem k jejich různorodosti je třeba hledat společnou řeč s nejrůznějšími skupinami uživatelů. Sekce také zdůraznila důležitost porozumění a předvídání těchto potřeb. Mnohé uživatele je třeba učít porozumět statistikám - a umět prezentovat statistiku nestatistikům. "Průřezovými" tématy se zabývaly i další sekce věnované metadatům, ochraně důvěrných dat, využití informačních technologií, vzdělávání statistiků či regionální statistice. Centrální databáze metadat, význam metadat pro uživatele i zpracovatele statistik, problematika uchovávání metadat, potřeba posílení mezinárodní standardizace a harmonizace - to vše bylo diskutováno v kontextu potřeby posílení transparentnosti statistik. Ochrana důvěrných dat v podmínkách informační společnosti má za následek častou dostupnost dat zveřejňovaných jinými subjekty na internetu, ve vztahu k tomuto jevu je třeba se dále zabývat principem ochrany důvěrnosti dat statistiky. Objevují se i nové možnosti využití softwarových produktů pro zajištění ochrany důvěrnosti. Nové technologie mají dopad do všech fází pořizování i dalšího zpracování a využívání statistických dat, vedou k novým přístupům v organizaci práce. S tím souvisí i uchovávání dat a používání jednotných nástrojů pro zajištění konzistence výstupů. Nové technologie vytvářejí podmínky i pro nové formy vzdělávání jako e-learning, který je - stejně jako další způsoby vzdělávání včetně získávání praktických znalostí - součástí nově koncipovaných systémů vzdělávání statistiků. V oblasti regionální statistiky bylo prezentováno využití regionálních dat pro zajištění regionálního rozvoje, postupy při sestavování regionální účtů, vztah geografie a statistiky, organizace regionální statistiky, zdůrazněna potřeba standardizace a harmonizace v této oblasti.

K sekcím se zaměřením na ekonomickou statistiku patřily národní účty, krátkodobé statistiky, hodnocení vývoje ekonomického cyklu, globalizace, měnová a bankovní statistika. Jednání se zabývalo historií a významem národních účtů, zejména ve vztahu k aktuálním potřebám uživatelů, úplností národních účtů s ohledem na odhady za oblast „skryté“ ekonomiky, optimální délkou časových řad pro použití prediktivních modelů v národních účtech i revizí spotřeby fixního kapitálu. Dále byly prezentovány nové požadavky na statistiku po vzniku Ekonomické a měnové unie EU, statistika platební bilance v podmínkách liberalizace toků zboží a toků finančních a globalizace ekonomiky spojené s nárůstem mezinárodních transakcí, související vznik nových standardů v celosvětovém měřítku (Manuál MMF). Příspěvky se dále týkaly strategie měnové a bankovní statistiky v návaznosti na zavedení eura, hlavních poznatků při výpočtu potřebných agregátů, nutnosti posílení harmonizace, řešení přeshraničních aktivit v euro-zóně, klíčových ukazatelů pro hodnocení finančních systémů, zkušeností z používání centrálního registru úvěrů, změnami v měnové a bankovní statistice nových členských zemí po vstupu do EU. Rostou požadavky na kvalitu dat, uplatňují se nové metody (selektivní kontroly). Roste význam dlouhodobého sledování skupin podniků. Obsahem prezentací byly také tendence a faktory ovlivňující hospodářský cyklus či změny v chování hlavních aktérů. Další aktivní účastníci konference se zabývali využitím hedonických metod v cenové statistice, hlavními krátkodobými ukazateli pro potřeby statistiky EMU, krátkodobou statistikou založenou na registrech, sezónním očišťováním dat, využitím regresní analýzy.

Statistice sociální byla věnována stejnojmenná sekce a také statistika minorit. Tyto sekce se věnovaly zavedení nového šetření EU SILC pro sledování příjmů a životních podmínek obyvatel, uplatňovaným metodickým postupům (technika imputací), způsobům sběru dat a organizací šetření. Diskutováno bylo zohlednění přesnosti při šetření v domácnostech, měření životních podmínek u chudobného obyvatelstva, statistika v situacích soužití odděleně žijících partnerů, dynamické měření nezaměstnanosti, posun od zahraniční k vnitrozemské turistice v důsledku sjednocení Evropy, otázky demografie a migrace, stárnutí populace v daných ekonomických podmínkách, uchování dat ze sčítání, využití moderních metod při prostorové prezentaci a analýze výsledků. Dále byly prezentovány možnosti statistiky minorit, sledování takových aspektů jako jsou možnosti menšin na trhu práce, struktura obyvatelstva, další podmínky etnických skupin.

Odborný program konference byl doplněn řadou společenských neformálních setkání..

Vlastní příprava a zajištění mezinárodní konference umožnila organizátorům získat cenné zkušenosti pro odbornou i organizační přípravu budoucích mezinárodních akcí. Vzhledem

k pozici České republiky v mezinárodní statistické komunitě lze předpokládat naši výraznější spoluúčast i v této oblasti.

Pro konferenci byly připraveny anglické publikace "Focus on International Comparisons" a "Focus on the Czech republic" a "Focus on the Czech Statistical Office".

Na jednání konference bezprostředně navázal úspěšný seminář p. Reeha, odborného poradce generálního ředitele Eurostatu, k důležitým aspektům spolupráce s uživateli statistických dat, a přínosný kurz p. Planase ze Spojeného Výzkumného střediska EK k otázkám hodnocení vývoje ekonomického cyklu.

6. Aktivity ČSÚ v oblasti legislativní

Český statistický úřad se také v roce 2004 aktivně podílel na legislativním procesu tvorby právních předpisů a to jak v oblasti vlastní legislativní činnosti, tak i v postavení ústředního orgánu státní správy, který posuzuje a předkládá připomínky k návrhům právních předpisů ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy. Celkově zpracoval ČSÚ 498 stanovisek k legislativním i nelegislativním návrhům, přičemž se plně zapojil do systému povinného užití elektronické knihovny Úřadu vlády ČR v souladu s legislativními pravidly vlády.

V rámci vlastní legislativní činnosti je v roce 2004 významná především novela zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění zákona č. 81/2004 Sb. Tento zákon, byť je svým charakterem zejména víceméně technickou novelou reagující na nutnost upřesnit, doplnit či částečně změnit ta ustanovení zákona č. 89/1995 Sb., jejichž realizace již neodpovídala potřebám státní statistické služby, je zároveň významným přijetím právní úpravy týkající se sledování pohybu zboží mezi členskými státy Evropských společenství (INTRASTAT) a zavedením terminologie užívané v předpisech Evropských společenství v oblasti ochrany údajů a zachování důvěrnosti.

Neméně významnou je vyhláška č. 576/2004 Sb., kterou se stanoví Program statistických zjišťování na rok 2005 a je vydána k provedení ustanovení § 10 zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě. Tato vyhláška nabyla účinnosti 1. 1. 2005. V rámci její přípravy byla první realizována povinnost České republiky plnit Rozhodnutí Rady Evropské unie 98/415/ES ze dne 29. června 1998 o konzultacích vnitrostátních orgánů s Evropskou centrální bankou k návrhům právních předpisů. Český statistický úřad konzultoval s Evropskou centrální bankou oblast shromažďování, sestavování a šíření statistických údajů v oblasti měny, financí, bankovníctví, platebních systémů a platební bilance; stanovisko Evropské centrální banky k předloženým návrhům bylo souhlasné.

Dnem přistoupení České republiky k Evropské unii vstoupila v platnost vyhláška č. 200/2004 Sb., o statistice vyváženého a dováženého zboží a způsobu sdělování údajů o obchodu mezi Českou republikou a ostatními členskými státy Evropských společenství, která byla vydána společně s Ministerstvem financí jako prováděcí předpis k zákonu č. 13/1993 Sb., celní zákon. V souvislosti s touto vyhláškou byla vydána také vyhláška č. 402/2004 Sb., kterou se mění vyhláška č. 371/2003 Sb., kterou se stanoví Program statistických zjišťování na rok 2004.

V souladu s ustanovením § 19 zákona č. 89/1995 Sb. vydal ČSÚ ve Sbírce zákonů 5 sdělení o statistických klasifikacích a číselnících.

V souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie dnem 1. 5. 2004 došlo v oblasti evropské legislativy k výrazné změně pozice ve vztahu k nově přijímaným právním předpisům, které jsou v případě ČSÚ okamžitě platné a po uplynutí implementačních lhůt přímo závazné. Z tohoto důvodu nabyla na významu účast České republiky prostřednictvím jednotlivých ministerstev a ostatních ústředních orgánů státní správy, již v procesu přípravy evropských právních předpisů.

Tato skutečnost se promítla i do agendy související s databázemi Informačního systému pro aproximaci práva (ISAP), který byl v průběhu roku 2004 rozšířen o nové databáze připravované legislativy. Byly vydány Metodické pokyny pro zajišťování prací při plnění legislativních závazků vyplývajících z členství České republiky v Evropské unii, které jsou také v ČSÚ plně zabezpečovány, ačkoliv ve svém důsledku přinesly výrazný nárůst úkolů.

V průběhu minulého roku v ČSÚ plynule pokračovala činnost zajišťující přebírání gescí k nově přijatým právním předpisům ES/EU. Byly také vypracovány pravidelné čtvrtletní informace úřadu ke Zprávě o stavu implementace práva ES/EU Českou republikou i plněny další úkoly vyplývající většinou z podnětu předsedy Legislativní rady vlády (včetně rozsáhlých aktualizací, revizí a analýz vybraných údajů v databázích ISAP).

V rámci legislativní činnosti ČSÚ ve vztahu k agendě evropské legislativy byly posouzeny a podány 4 žádosti ČSÚ o přechodná období (tzv. derogace) k těmto nařízením EU: (i) nařízení o šetření příjmů a životních podmínek (EU-SILC), (ii) nařízení o statistice čtvrtletních finančních účtů, (iii) nařízení o statistice vládního dluhu a (iv) nařízení o statistice železa a oceli; žádost o derogaci k poslední zmíněnému nařízení byla následně stažena, protože se ČSÚ podařilo zajistit potřebné statistické zjišťování ve spolupráci s Hutnictvím železa a.s.

Od 1. 9. 2004 došlo k podstatnému zvýšení agendy EU o rozsáhlou agendu v oblasti zajišťování a zpracování Rámcových pozic/Stanovisek pro Parlament ČR. Tyto pozice je úřad povinen zpracovávat ke všem připravovaným aktům legislativní povahy a dále k těm nelegislativním aktům, které jsou výslovně vyžádány Poslaneckou sněmovnou nebo Senátem Parlamentu ČR. Dále je ČSÚ povinen tyto rámcové pozice vkládat do ISAPu a zajišťovat jejich aktualizaci v důsledku postupně probíhajících vyjednávání.

Z výše uvedených údajů a skutečností vyplývá, že v oblasti legislativní činnosti ČSÚ došlo v národní i evropské agendě k výraznému nárůstu úkolů souvisejících zejména s přistoupením ČR k Evropské unii dnem 1. 5. 2004.

7. Aktivita ČSÚ v oblasti řízení kvality

V srpnu 2003 byla vedením úřadu obnovena činnost výboru TQM (Total Quality Management), jehož předsedou byl jmenován 1. místopředseda ČSÚ Ing. Jiří Křovák, CSc. Tato zpráva shrnuje činnost v oblasti TQM v Českém statistickém úřadu zhruba od poloviny roku 2003 do konce roku 2004. Jsou to především tyto aktivity:

- Anketu spokojenosti uživatelů
- Pravidelná setkání vedení ČSÚ se zástupci hlavních skupin uživatelů
- Anketu názorů zaměstnanců
- Anketu spokojenosti respondentů
- Metodické audity
- Systém analytických prací – anketa nejlepší analýza roku 2004
- Základní strategický dokument Mise, vize, strategické cíle a podcíle ČSÚ
- Výběr prioritních strategických podcílů hlasovací procedurou
- Sebehodnocení metodou CAF
- Školení a semináře pro vedoucí pracovníky
- Projekt Quality in Statistics

Výrazným způsobem na akceleraci činností v oblasti TQM působila realizace mezinárodního Twinning Light projektu „Strategické plánování a řízení statistických činností“ (SPMSA – Strategic Planning and Management of Statistical Activities, financovaného z prostředků Phare. Partnerem ČSÚ byl Federální statistický úřad Spolkové republiky Německo (FSO). Projekt byl zahájen koncem roku 2003 a skončil v červenci 2004. Z německé strany se projektu účastnili přední řídicí pracovníci včetně místopředsedy FSO Waltera Radermachera. Realizace projektu SPMSA výrazně ovlivnila níže uvedené TQM aktivity.

➤ **Anketu spokojenosti uživatelů**

V letech 2003 a 2004 se konaly dvě anketu spokojenosti uživatelů. Anketu, která proběhla během června a července 2003, vyvolala akutní potřeba výrazně změnit webové stránky ČSÚ. Přestože uvnitř úřadu existovala řada nápadů, jak stránky zlepšit, bylo nezbytné dotázat se na názor uživatelů. Na připravený dotazník došlo 180 odpovědí, na jejichž základě pak byly změny webových stránek provedeny.

Druhá anketa, která proběhla během ledna a února 2004, byla připravována už ve standardním pracovním režimu a byla zamýšlena jako první anketa spokojenosti uživatelů v rámci TQM. Proto byly její otázky formulovány tak, aby mohly být snadněji srovnávány s výsledky opakovaných anket v budoucnosti. Otázky nebyly zaměřeny pouze na internetové stránky, ale zahrnovaly všechny informační služby, které ČSÚ poskytuje. Na otázky dotazníku odpovědělo 360 uživatelů. Celkovou úroveň služeb ohodnotili respondenti (při použití metody klasického školního známkování) známkou 2,24 a změny, které byly za předcházejícího půl roku provedeny na webu, pak dokonce známkou 1,1.

➤ **Pravidelná setkání vedení ČSÚ se zástupci hlavních skupin uživatelů**

V letech 2003 a 2004 se konala celkem čtyři setkání se zástupci uživatelů. První neformální a přitom pracovní setkání zástupců uživatelské veřejnosti z řad analytiků a ekonomických novinářů s vedením úřadu se uskutečnilo v červnu 2003. Hovořilo se na něm o prvních výsledcích anketu o úrovni prezentace statistických informací zejména na internetových stránkách ČSÚ.

Druhé, říjnové setkání bylo zaměřeno na připravovanou politiku revizí HDP a systému publikování v roce 2004. V souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie tu šlo zejmé-

na o osvětlení metodických změn, které byly s tímto historickým okamžikem spojeny v praxi statistiky čtvrtletních národních účtů. Předstih, v jakém se tak stalo, se ukázal velmi žádoucí, a to vzhledem k nezbytnosti přesné interpretace tématu na veřejnosti.

Třetí setkání s uživateli v březnu 2004 bylo na téma aplikace systému sledování pohybu zboží uvnitř členských zemí EU – Intrastat v tuzemských podmínkách.

Čtvrtý dialog – v říjnu 2004 – byl zaměřen na problematiku sezónního očišťování, respektive na varianty sezónně očištěných dat, které budou respektovat potřeby uživatelů a povedou k co nejpřesnější interpretaci.

➤ **Ankety názorů zaměstnanců**

Během let 2003 a 2004 proběhly dvě ankety názorů zaměstnanců. První anketa byla organizována v září 2003. Při její přípravě byla využita převážná část dotazníku obdobné ankety rakouského statistického úřadu. Bylo přitom zajištěno, aby byla důsledně dodržena anonymita účastníků ankety.

Zaměstnanci měli v anketě možnost vyslovit se k tomu, jak jsou v práci spokojeni, k možnostem svého pracovního růstu, k hodnocení své práce a možnosti zvýšit její kvalitu, k problémům diskriminace na pracovišti, ke kvalitě pracovních vztahů a spolupráce, k organizační struktuře úřadu, ke kvalitě nejbližší a výše nadřízených pracovníků, k pracovním podmínkám na pracovišti, k image ČSÚ a k důvodům uvažování o změně zaměstnání. Zaměstnanec anketa měla také ukázat, zda se významně liší názory vybraných organizačních seskupení, tří zvolených věkových skupin nebo názory mužů a žen. Navíc byla možnost vložit k anketě zvláštní list s vyjádřením k dalším problémům.

Ankety se zúčastnilo 60,4 % zaměstnanců úřadu. Všechny základní výsledky ankety byly do jednoho měsíce od ukončení ankety zveřejněny na Intranetu ČSÚ ve formě tabulek a grafů. Shrnutí hlavních poznatků z výsledků ankety bylo předloženo poradě vedení úřadu, která přijala příslušná opatření ke zlepšení. Výsledky anket zaměstnanců a uživatelů byly také prezentovány ve společném příspěvku na mezinárodní konferenci „European Conference on Quality and Methodology in Official Statistics“ v Mainzu v květnu 2004.

Druhá anketa zaměstnanců proběhla koncem října a začátkem listopadu 2004 a zúčastnilo se jí 47,8 % zaměstnanců úřadu. Snahou bylo co nejvíce zachovat obsah dotazníku z předešlé ankety, aby byla možná srovnatelnost letošních výsledků s předchozími. Stejně jako u předchozí ankety jsou její hlavní výsledky uvedeny na Intranetu.

➤ **Anketa spokojenosti respondentů**

V předchozích letech ČSÚ ověřoval názory respondentů na některá nejsložitější statistická zjišťování jen u několika málo desítek firem a podniků, které byly ochotny spolupracovat. Ve druhém a třetím čtvrtletí roku 2004 se poprvé uskutečnila anketa u respondentů, které se zúčastnilo několik tisíc firem a podniků. To samozřejmě poskytlo mnohem objektivnější pohled na různé stránky statistických zjišťování, včetně sběru dat a využívání finálních statistických informací.

V anketě respondentů bylo v roce 2004 osloveno celkem 10 965 respondentů. Z toho téměř 40 % bylo požádáno o vyplnění ankety e-mailem a zbytek pak písemně na základě náhodného výběru z řad respondentů statistických zjišťování. Dále byli o vyplnění ankety požádáni všichni respondenti, kteří odpovídají pravidelně na konjunkturální dotazník. Ze všech oslovených vyplnilo dotazník téměř 48 %.

Účastníci ankety se mohli vyjádřit k přehlednosti uspořádání formulářů, čitelnosti a grafické úpravě, k metodickým vysvětlivkám, využívání elektronického sběru dat, k tomu, jak sami pris-

tupují k vyplňování výkazů a k dalším otázkám. Řada respondentů připojila i vlastní komentáře či dotazy. Většina komentářů měla spíše kritický charakter, ale nescházelo ani ocenění za přístup některých pracovníků ČSÚ k respondentům, za zlepšování webových stránek, za snahu o zdokonalování produktů statistiky. Stanoviska k těmto komentářům, dotazům a připomínkám byla souhrnně zveřejněna na webových stránkách ČSÚ koncem srpna 2004.

Mezi hodnocení ze strany účastníků patřilo také oznámkování vztahu ČSÚ ke zpravodajským jednotkám. Pro známkování byl použit klasický školní systém od nejlepší jedničky po nejhorší pětku. Ze všech, kteří tuto možnost využili ocenilo 21,5 % vztah ČSÚ k respondentům známkou „1“, dalších 51,5 % známkou „2“ a jen 1,5 % známkou „5“. Úplné výsledky ankety byly zveřejněny na webových stránkách ČSÚ.

Výsledky ankety respondentů byly využity částečně ještě pro přípravu zjišťování na rok 2005. Některé dílčí připomínky bylo možné zohlednit do úpravy formulářů. Snad významnou reakcí bude rozeslání CD-romů podstatné části respondentů v závěru roku 2004 a na počátku roku 2005, které obsahují všechny formuláře zjišťování prováděných ČSÚ na rok 2005, Program statistických zjišťování na rok 2005 a některé metodické pomůcky, jako například klasifikaci PRODCOM. Současně CD-rom obsahuje i anketu, která by měla ověřit, co všechno by měl obsahovat takový nosič, rozesílaný každoročně všem respondentům, aby byl užitečný, ale také přehledný. Velmi zásadní připomínky budou využity pro řešení střednědobého úkolu vytvořit efektivnější model statistických zjišťování, s větším využitím registrů a jiných administrativních zdrojů dat.

➤ **Metodické audity**

Česká statistická rada dne 1. července 2003 doporučila realizovat systém metodických auditů činnosti ČSÚ. Smyslem metodických auditů je v jednotlivých segmentech statistiky ověřit, zda a do jaké míry jsou dodržovány mezinárodní metodické standardy a „nejlepší praxe“. Audity provádějí auditorské skupiny s převahou externích odborníků na příslušný segment statistiky.

Harmonogram metodických auditů jednotlivých segmentů statistiky v letech 2003 – 2007, který byl předložen výše zmíněnému jednání České statistické rady, je v ČSÚ přísně dodržován. Na poradě vedení ČSÚ byl v září 2003 zadán první metodický audit čtvrtletních národních účtů. Druhým byl audit statistiky průmyslu, zadán na poradě vedení v prosinci 2003. Třetí audit, zadán na poradě vedení v únoru 2004, byl zaměřen na statistiku stavebnictví.

První audit byl zaměřen především na postup prací, kterým se ze zjišťovaných (či převzatých) údajů získávají národohospodářské či odvětvové ukazatele před fází jejich bilancování, jakým způsobem vybilancování v předchozí fázi získaných hodnot ukazatelů probíhá a způsob určení národohospodářských ukazatelů tvorby a užití HDP.

Uložené úkoly po projednání závěrečné zprávy: zabezpečit uspořádání debaty k perspektivě a rozvoji národních účtů s využitím poznatků obsažených v závěrečné zprávě a též zajistit, aby při přípravě inovovaného postupu sestavování čtvrtletních národních účtů bylo přihlédnuto k jejím závěrům.

Cílem druhého auditu bylo mj. posoudit současný systém sestavování indexu průmyslové produkce, popř. navrhnout korektivní opatření ke zlepšení jednotlivých kroků.

Uložené úkoly po projednání závěrečné zprávy: vypracovat návrh opatření k odstranění zjištěných nedostatků ve formě Informace pro předsedu a využít získané připomínky a náměty ke zdokonalení návrhů statistických zjišťování v oblasti statistiky průmyslu pro rok 2005 a další období.

Třetí audit byl zaměřen na konjunkturální i strukturální oblast zkoumané problematiky, RES, číselníky za oblast stavebnictví, věcné okruhy, obraz stavebnictví v soustavě NÚ, soulad metodické stránky s předpisy EU a v neposlední řadě i na pohled z hlediska uživatelů v členění státní sféra / soukromý podnik.

Uložené úkoly po projednání závěrečné zprávy: připravit návrh opatření k odstranění zjištěných nedostatků a zabezpečit rovněž dobrou dostupnost všech mezinárodních norem a metodických nařízeních, vztahujících se k práci ČSÚ, která by zároveň umožňovala jejich třídění dle různých kritérií.

Koncem roku 2004 byl dokončován metodický audit ročních národních účtů, zadaný na poradě vedení ČSÚ v květnu 2004.

Zároveň v souladu s výše zmíněným harmonogramem byly na přelomu roku 2004 a 2005 připravovány a zahajovány audity čtvrtletních zjišťování jako opory čtvrtletních odhadů HDP a ročních strukturálních zjišťování.

➤ **Systém analytických prací – anketa nejlepší analýza roku 2004**

V souvislosti se zvyšováním kvality informačních služeb ČSÚ došlo v průběhu roku 2003 k systémovým změnám v analytické činnosti. Souběžně byly získávány zpětné informace z průběžných setkání (analyticko-metodických seminářů) s hlavními uživateli analýz. Hlavní systémové změny zahrnovaly:

- Kromě reprezentativní makroanalýzy za předchozí rok byly zavedeny každý kvartál i pravidelné „malé“ makroanalýzy vydávané pouze v elektronické formě bezprostředně po zveřejnění informace o čtvrtletním HDP.
- V návaznosti na příslušnou Rychlou či Tiskovou informaci, vztahující se k poslednímu měsíci příslušného kvartálu, byly zavedeny stručné odvětvové a průřezové čtvrtletní analýzy prezentované rovněž pouze elektronicky.
- V Edičním plánu byly obnoveny „ad hoc“ studie, zaměřené na aktuální témata, na téma metodického či teoretického charakteru.
- Na témata identifikovaná tiskovým referátem, pracovišti informačních služeb, event. vzniklá při projednávání Rychlých či Tiskových informací navazují tzv. krátké (tématické) analytické studie, poskytující bezprostřední odezvu na dané téma.
- Koncem roku 2004 byla uspořádána interní anketa o nejlepší analýzu roku (posuzovalo se uplatnění kontextových informací v čase a v prostoru, vysvětlení vývojových tendencí atd.). Jako nejlepší byla vyhodnocena čtvrtletní analýza o vývoji cen zahraničního obchodu, jako druhá nejlepší analýza vývoje zahraničního obchodu a jako třetí v pořadí čtvrtletní analýza vývoje indexu spotřebitelských cen.

Všechny tyto změny přispěly ke zvyšování otevřenosti a transparentnosti úřadu, k významnému zvýšení rozsahu a kvality analytických výstupů úřadu.

➤ **Základní strategický dokument Mise, vize, strategické cíle a podcíle ČSÚ**

V oblasti aplikace principů celkové kvality řízení ve spolupráci s německým Federálním statistickým úřadem probíhal projekt „Strategické plánování a řízení statistických činností“, který vyústil v přijetí stěžejního materiálu úřadu „Mise, vize, strategické cíle a podcíle ČSÚ“.

Dokument Mise, vize, strategické cíle je klíčovým dokumentem ČSÚ. Definuje misi (poslání) úřadu a cíl, kterého chce dosáhnout – svou vizi. Návrh vzal v úvahu i podobu a obsah obdobných dokumentů zahraničních statistických úřadů, zejména pak ze Spolkové republiky Německo, Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku a Spojených států amerických.

Šest strategických cílů, členěných v alfanumerickém pořádku na 28 podcílů, tvoří strukturovaný systém výroků normativního typu (vrchol pyramidy strategických cílů). Za kritéria pro zařazení do seznamu strategických cílů a podcílů byla zvolena jejich relevance (z hlediska naplnění vize, resp. strategických cílů) a též měřitelnost jejich splnění.

Každý pracovník ČSÚ byl s dokumentem seznámen a mohl se vyjádřit ke strategickým cílům a podcílům, doplnit je či navrhnout změny. Výsledkem této aktivní spolupráce v průřezu celého pracovního spektra ČSÚ byl upravený materiál, jenž byl předložen vedení úřadu, které na začátku června 2004 schválilo jeho konečnou podobu.

Poté (do konce června 2004) útvary připravily své vlastní strategické cíle tak, aby byly v souladu s hlavními strategickými cíli ČSÚ (stěny pyramidy strategických cílů).

Rozpracování strategických cílů úřadu až na úroveň jednotlivých zaměstnanců (základna pyramidy strategických cílů) proběhlo při strukturovaných výročních rozhovorech s nejbližšími nadřízenými. Všichni zaměstnanci úřadu se mohli seznámit s podanými návrhy jednotlivých strategických cílů, reagovat na ně a podílet se tak na vzniku konečné verze. Tímto způsobem se mohli postupně ztotožnit s vytyčenými strategickými cíli. To je důležité, protože v ČSÚ je s účinností od 1. 1. 2005 zaveden systém strategického plánování.

➤ **Výběr prioritních strategických podcílů hlasovací procedurou**

V květnu 2004 rozšířený řídicí výbor projektu SPMSA vybral z předložené pracovní verze dokumentu „Mise, vize, strategické cíle a podcíle“ šest nejdůležitějších podcílů, které jsou nadále označovány jako prioritní strategické podcíle ČSÚ.

Výběr podcílů proběhl formalizovanou hlasovací procedurou ve dvou kolech - v prvním kole stanovením pořadí se zúžil výběr na 19 podcílů, v druhém pomocí přidělování bodů bylo vybráno následujících šest nejdůležitějších strategických podcílů:

- Poskytovat uživatelům statistické informace splňující kritéria kvality doporučená Eurostatem. Tedy informace relevantní, přesné, pohotové, dochvilné, dostupné, srozumitelné, porovnatelné, koherentní a úplné.
- Optimalizovat zátěž respondentů vyšším využitím výběrových metod šetření, sběru dat po internetu, redukcí souborů statistických jednotek, rotací respondentů. Pravidelnými studii vyhodnocovat zátěž respondentů a její vývoj v čase. Analyzovat oprávněné stížnosti respondentů a využívat je pro optimalizaci jejich zátěže.
- Využívat moderní metody řízení úřadu.
- Inovovat statistický systém.
- Zvyšovat podíl využívání administrativních zdrojů dat.
- Maximálně využívat přínosů plynoucích z mezinárodní kooperace a dělby práce.

➤ **Sebehodnocení metodou CAF**

Před rozhodnutím o programu rozvoje a zvýšení kvality organizace se obvykle provádí její analýza a hodnocení. Proces analýzy a hodnocení organizace může být založen na různých metodikách a systémech, jedním z nich je sebehodnocení vlastními zaměstnanci. Pro sebehodnocení je vhodné připravit určitou strukturu – rámec. Veřejné správy 15 členských zemí EU a Evropská komise vypracovaly ve spolupráci pro využití ve veřejné správě tzv. Společný rámec hodnocení – The Common Assessment Framework (CAF) - shrnující nejlepší znalosti a zkušenosti z existujících modelů, hlavně z EFQM (European Foundation for Quality Management) modelu a z modelu vytvořeného Institutem veřejné správy ve Spayeru (Německo).

Sebehodnocení ve vybraných kritériích modelu CAF bylo provedeno v rámci mezinárodního projektu SPMSA. Byla zvolena forma dvoudenního workshopu, který proběhl v únoru 2004. Hlavním účelem workshopu bylo identifikování těch oblastí řízení, kde účastníci pociťují největší potřebu změn (zlepšení). Pro tento účel bylo použita metoda výběru tří klíčových oblastí z nabídky modelu CAF a jejich ohodnocení 3/2/1 body každým účastníkem. Priority byly určeny jak pro subkritérium jako celek, tak pro dílčí podoblasti příslušných subkritérií.

Z hlediska předpokladů indikovaly výsledky jednoznačně potřebu posílit efektivitu úřadu využitím modelu procesního řízení, podpořily úsilí vedení ČSÚ definovat misi, vizi a strategii organizace. Vhodně definované procesy a jednoznačně nastavené pravomoci a odpovědnosti pak umožní optimalizovat organizační strukturu. S procesním řízením souvisí i řízení nezbytných zdrojů. Zde mělo nejvyšší prioritu provázání finančního řízení s definovanou strategií a zprůhlednění tohoto řízení. Vedle procesního řízení bylo jako oblast s nejvyšší prioritou uváděno efektivní plánování a alokování počtu zaměstnanců, jejich plánovitě doškolování, zlepšování komunikace atd.

➤ Školení a semináře pro vedoucí pracovníky

Ve vztahu k aktivitám spojeným projektem SPMSA, proběhly v letech 2003 a 2004 následující kursy a školení:

- „Umění komunikace s médii a krizová komunikace“, připravené TV Praha a konané dvakrát v roce 2003
- „Vedení týmu pro střední management“, vedený firmou Psycho a Educo
- „Školení k modelu EFQM“, vedené firmou TrimCon v prosinci 2004
- „Vedení týmů pro střední management“
- „Základy komunikace pro střední management“

➤ Projekt Quality in Statistics

Pilotní projekt „Quality in Statistics“ je součástí programu „Phare Multi-Beneficiary Statistics“, kterého se účastní nové členské země EU v rámci úsilí o zlepšování kvality statistik. Projekt probíhá od října 2004, ukončení je plánováno na červen 2005. Jak již název napovídá, projekt je zaměřen na hodnocení kvality ve statistice, konkrétně na popis stávající situace v souvislosti s relevantními požadavky a doporučeními Evropské unie a dále na zlepšení metod pro měření kvality ve statistice.

Základními výstupy projektu budou pro jednotlivá statistická šetření podrobná sebehodnocení dle dotazníku DESAP (Development of a Self Assessment Programme), vypracované (aktualizované) zprávy o kvalitě včetně výpočtu předepsaných ukazatelů kvality (povinné za relevanci, přesnost a srovnatelnost), přehled používaných nebo připravovaných ukazatelů kvality, pro jednotlivá šetření i pro souhrnné použití. Z těchto materiálů a ze spolupráce se zahraničním konzultantem v rámci projektu vyplynou závěry pro jednotlivá šetření a náměty pro další činnost.

Projektu se účastní „pilotních“ šest statistických šetření z různých oblastí statistiky: výběrové šetření pracovních sil, šetření nákladů práce, šetření ve zpracovatelském průmyslu (za strukturální statistiky podnikání), šetření v maloobchodě (za krátkodobé statistiky), šetření o inovacích (za statistiky vědy a výzkumu) a šetření o odpadech (za statistiku životního prostředí). Využití získaných zkušeností se předpokládá po skončení projektu i v dalších šetřeních.

8. Mezinárodní spolupráce

Evropská unie

V oblasti mezinárodní spolupráce sehrál důležitou roli vstup České republiky do Evropské unie. K 1. květnu 2004 se česká statistika stala plnoprávnou součástí Evropského statistického systému a byl dovršen proces integrace do všech jeho struktur. Předseda ČSÚ se stal řádným členem Statistického programového výboru (SPC), orgánu Evropské komise se zodpovědností za projednávání právních norem v oblasti statistiky EU, a to jak v její přípravné fázi pro legislativní proces v Evropském parlamentu a v Radě EU, tak také za schvalování statistické legislativy na úrovni Evropské komise. Statistický programový výbor, jehož zasedání se v roce 2004 uskutečnilo třikrát, se dále zabývá strategickými a programovými záležitostmi rozvoje Evropského statistického systému. Významným orgánem SPC pro přípravu jeho jednání i pro spolupráci s Radou EU je Partnership Group, do níž byl po vstupu do EU zvolen jeden zástupce nových členských zemí. Volbu předsedy ČSÚ do tohoto orgánu lze považovat nejen za ocenění aktivního přístupu při jednání SPC, ale také jako pozitivní hodnocení celého procesu harmonizace české statistiky a jeho výsledků. Kromě SPC je ČR v oblasti statistiky členem dalších sedmi výborů EK, jejichž jednání se pravidelně účastní, stejně jako Pracovní skupiny pro statistiku Rady. Veškerá tato jednání umožnila aktivní zapojení do prací na komplexním rozvoji Evropského statistického systému i jeho jednotlivých statistik a do příprav nových právních norem EU z oblasti statistiky. Představitelé a experti ČSÚ se účastnili pravidelných jednání pracovních skupin a porad v Eurostatu i dalších akcí. K nejvýznamnějším patřila především mezinárodní konference pořádaná ve spolupráci Eurostatu a Statistického úřadu Německa k problematice kvality pod názvem „Quality and Methodology in Official Statistics“, které se zúčastnilo přibližně 500 delegátů z 50 zemí a jejíž úvodní plenární zasedání řídil předseda ČSÚ.

Významnou formou aktivní účasti na procesu dalšího zkvalitňování našich statistik a zavádění nové legislativy byla participace na pilotních projektech Multinárodního programu Phare a na projektech Národního programu Phare. Stejněmu cíli přispěla i účast na mezinárodních konferencích v oblasti statistiky a informatiky, pracovní setkání vedení úřadu s vedením několika centrálních statistických úřadů zemí EU, jakož i pracovní jednání a konzultace na úrovni expertů v jednotlivých oblastech.

I v roce 2004 věnovala Evropská komise významnou pozornost dostupnosti statistických dat v nových členských zemích. V rámci projektu SMIS (Statistical Management Information System) proběhla v prvním pololetí 2004 druhá etapa zjišťování dostupnosti dat české statistiky z hlediska potřeb EU. Získané výsledky prokázaly další zlepšení ČSÚ v poskytování dat Eurostatu - bylo možno konstatovat, že z požadovaných 430 souborů dat se vyskytují problémy pouze u 8 souborů, což představuje výrazné zlepšení proti roku 2003 z hlediska kvantity poskytovaných údajů. Tento výsledek odpovídá velmi dobrému stavu harmonizace naší statistiky, která se nyní orientuje především na zlepšování kvality dat a implementaci nových právních norem EU v oblasti statistiky.

S tímto záměrem v roce 2004 probíhaly také projekty Národního programu Phare (NPP). Rovněž byl zahájen navazující národní program Transition Facility (TF) pro 10 nových členských zemí EU na období 2004-2007. V roce 2004 byly řešeny tři projekty NP Phare zaměřené především na systémové změny v rámci úřadu s dopadem na jeho celkové fungování. Projekt Strategické plánování a řízení statistických činností v rámci NPP 2002 umožnil ve spolupráci s Federálním statistickým úřadem Německa vhodně aplikovat na podmínky ČSÚ moderní metody strategického a střednědobého plánování a řízení (podrobněji v předchozí kapitole). V rámci dalšího projektu v rámci NPP 2002 byla zpracována „Studie strategie v oblasti informačních technologií a diseminace statistických informací“. Projekt analyzoval současnou situaci v těchto oblastech a navrhl 6 základních projektů, které by měly být řešeny při dalším rozvoji statistického informačního systému.

Na tento projekt navázal v rámci NPP 2003 projekt Posílení kapacity ČSÚ. Projekt zahrnuje jak dodávku výpočetní techniky, tak i technickou pomoc při racionalizaci vnitřních činností úřadu. V rámci první části byla do ČSÚ dodána nová technika (hardware a software), která nahradila část výpočetní techniky zničené při povodních v srpnu 2002. Druhá část projektu je zaměřena na implementaci technologie pro správu dokumentů (Document Management System). Smyslem těchto aktivit je racionalizovat vybrané procesy probíhající v ČSÚ s využitím vhodných produktů IT. První část projektu byla úspěšně ukončena na podzim 2004, dokončení 2. části projektu je plánováno ve 3. čtvrtletí 2005.

V roce 2004 byly také zahájeny práce na přípravě národního programu Transition Facility. Pro ČSÚ na základě předložených návrhů schválila Evropská komise projekt Zlepšení šetření v domácnostech, jehož cílem je navrhnout a implementovat jednotnou organizaci šetření a standardizovat technologii při realizaci statistických zjišťování v domácnostech. Realizace projektu je plánována na rok 2005.

V roce 2004 byl ČSÚ zapojen do Multi-Beneficiary (MB) programů Phare „Technical Assistance within the Multi-Beneficiary Programme for Statistics“, který – oproti národnímu programu – využívá především tzv. synergického efektu vznikajícího při spolupráci všech účastníků tohoto programu z nových členských zemí a je realizován formou grantů pro národní statistické úřady. V červnu byl ukončen grant MB Phare 2001, proveden jeho audit a Eurostatem schválena závěrečná zpráva. Na základě zpracované přihlášky a negociačních jednání byl v říjnu podepsán kontrakt MB Phare 2002, na základě přihlášky obdobně v prosinci kontrakt na grant MB Phare 2003. Granty MB Phare pokrývají tři základní oblasti:

- Technická podpora (účast na jednáních Eurostatu a dalších určených akcích pro země Phare včetně vzdělávání a stáží v zahraničí)
- Projekty sběru dat (MB Phare 2001 – 5 projektů společných pro všechny Phare země, MB Phare 2002 – 3 společné projekty a 5 národních, MB Phare 2003 – ČSÚ se zúčastní 17 projektů z 20 společných)
- Poskytování expertiz pro specifické oblasti statistiky ve formě studijních cest do členských států, zemí EFTA a mezinárodních organizací nebo konzultací expertů z těchto zemí v ČR.

Mimo program Phare získal ČSÚ několik grantů, které jsou přidělovány členským zemím EU pro vytvoření potřebných podmínek pro zahájení nových šetření nebo pro zavedení nových systémových opatření. V roce 2004 se jednalo o Business and Consumer Surveys, Short Term Statistics, Implementation of Efficient User Support in the Context of Free Dissemination of Eurostat Databases and Publications, Urban Audit II Historical Data, Data Collection on ICT Use and E-commerce in Enterprises.

Mezinárodní organizace

Česká republika byla do konce roku 2004 členem Statistické komise OSN, která je hlavním orgánem vydávajícím statistické standardy v celosvětovém měřítku a také koordinuje statistické činnosti dalších mezinárodních vládních organizací se širokou mezinárodní působností (ILO, FAO, UNESCO, OECD, IMF, Světová banka, regionální komise OSN apod.). Zástupci ČSÚ se aktivně zapojili do jednání Statistické komise OSN, Institutu pro statistiku UNESCO, ISI, apod. V roce 2004 se pracovníci ČSÚ zúčastnili 9 zasedání orgánů Konference evropských statistiků (KES). Předseda ČSÚ se významně podílel na organizaci semináře v rámci jednání KES k problematice nezávislosti a integrity oficiální statistiky. Další zástupci ČSÚ se zapojili do práce expertních skupin (statistická metadata, revize ekonomických klasifikací, statistický informační systém, geografický informační systém, energetická statistika, národní účty, statistika zdravotnictví, sčítání lidu, domů a bytů, generation and gender program).

V rámci OECD byl v roce 2004 vytvořen „Statistický výbor OECD“ V roce 2004 se také uskutečnilo historicky první zasedání tohoto výboru, na kterém bylo zvoleno byro výboru,

jehož členy budou po následující dva roky představitelé statistických úřadů Kanady (předseda výboru), Švédska, Nového Zélandu, Švýcarska, Francie, Velké Británie, České republiky, Evropské komise, USA a Japonska. Členství předsedy ČSÚ je také v tomto případě uznáním české statistiky a jejího aktivního zapojení do statistických aktivit OECD. V rámci aktivit OECD se zúčastnilo jednání pracovních skupin 20 expertů z ČSÚ v oblastech národních účtů, finanční statistiky, výměny statistických dat, indikátorů pro informační společnost, obchodu a služeb, vědy a techniky, cestovního ruchu atd. Nejvýznamnější mezinárodní akcí OECD v roce 2004 bylo forum „Statistika, znalosti a politika“ (Statistics, Knowledge and Policy), kterého v listopadu 2004 v Palermu zúčastnilo více než 540 delegátů z 43 zemí reprezentujících všechny skupiny společnosti. K více než 150 vystupujícím, diskutantům a předsedajícím jednotlivých sekcí patřili také účastníci z ČR včetně představitelů ČSÚ. Diskutovaná témata – transparentnost veřejných politik, schopnost lidí porozumět charakteristikám o vývoji ekonomiky a společnosti, úloha médií při zlepšování těchto znalostí mezi občany umožnila výměnu názorů a návrhů, které lze využít v úsilí moderních společností o rozvoj statistiky vysoké kvality.

Bilaterální spolupráce

Spolupráce se statistickými úřady úspěšně pokračovala i v roce 2004. Jednání se zahraničními experty měla výlučně pracovní charakter v rámci různých projektů programu Phare i dalších projektů EU, do nichž jsme v současné době zapojováni jako plnoprávní partneři a spoluřešitelé. Také semináře pořádané některými členskými zeměmi EU sloužily k obohacování stávajících poznatků i k výměně zkušenosti, k identifikaci problémů a hledání cest k jejich řešení.

Spolupráce se Slovenským statistickým úřadem zasahuje tradičně do mnoha oblastí statistiky. V roce 2004 byla zaměřena na přípravu EU-SILC a další oblasti sociálních statistik (koordinace postupu ve mzdových statistikách, příjmová strukturální šetření, rodinné účty), demografii (migrace, příští SLBD), statistiku zahraničního obchodu a Intrastat, cestovní ruch, problematiku METIS, krátkodobou statistiku průmyslu, výpočet IPP, statistiku stavebnictví, bytové výstavby a stavebních povolení, terénní zjišťování, sestavování čtvrtletních a ročních konsolidovaných finančních účtů, statistické zjišťování neziskových organizací a sestavování jejich satelitního účtu, makroekonomické analýzy a analýzy hospodářského cyklu, regionální aktivity krajských pracovišť ČSÚ a ŠÚSR. Pravidelně se konají setkání předsedů statistických úřadů, která jsou zaměřena na řešení systémových přístupů i na vybrané oblasti statistiky.

Spolupráce se statistickým úřadem Německa (FSO) navazovala na dlouholetou spolupráci minulých let – zejména na projektu přeshraniční regionální databáze, při změnách ve statistice zahraničního obchodu v souvislosti se zavedením Intrastatu, ve statistice podnikání, cestovního ruchu. V listopadu 2004 proběhly programovací mise pro plánování aktivit v rámci MB Phare 2002 a 2003 a oficiální návštěva předsedy Spolkového statistického úřadu Německa p. Hahlena, která navázala na návštěvu předsedy ČSÚ z jara 2004. V Praze byla projednána budoucí bilaterální spolupráce, dohodnut společný projekt ke statistice migrace a zapojení ČSÚ do asistenčních aktivit FSO.

Spolupráce s Francií byla více zaměřena na účast našich expertů na různých seminářích a kurzech pořádaných INSEE (SILC, klasifikace, využití administrativních zdrojů pro statistické účely, Prodcom, statistika zaměstnanosti a trh práce). V Praze se uskutečnily semináře k legislativním procesům v EU a k metodám sezónního očišťování. Bilaterální spolupráce pokračovala zejména u statistiky zahraničního obchodu a Intrastatu, cenové statistiky, zabývala se problematikou vazeb mezi statistikami podnikání a národními účty.

Dalším významným partnerem v roce 2004 bylo Portugalsko, hlavní témata se týkala metodických problémů Intrastatu, registrů a statistických jednotek, krátkodobých statistik, využití GIS a matematicko-statistických metod pro regionální analýzy, databáze a publikace, systému

regionálních databází, sestavování odhadů čtvrtletního HDP. Dále ČSÚ spolupracoval se Španělskem (Řízení celkové kvality - TQM) a Norskem (víceletý projekt „Technické asistence při zavádění metodiky a softwaru SNA-NT pro produkci tabulek zdrojů a užití v běžných a stálých cenách“).

V roce 2004 se ČSÚ v rámci mezinárodní spolupráce výrazněji zapojil do poskytování technické asistence v oblasti statistiky ostatním zemím. V Praze proběhly tři konzultace uspořádané pro bulharské experty na téma: problematika informačních technologií - rozvoj a zlepšení IT systému, regionální statistika a problematika finančních účtů. V listopadu proběhla úvodní jednání ohledně pomoci turecké statistice v rámci projektu, který koordinuje ICON Institute. Zástupce ČSÚ se zúčastnil společně s představiteli mezinárodních organizací a statistických úřadů Evropy také konference organizované MVZ Norska v rámci asistenční pomoci poskytované Moldávii při transformaci statistiky.

Celkem v průběhu roku 2004 vycestovalo 432 pracovníků ČSÚ, kteří se zúčastnili 313 akcí. V roce 2004 navštívilo ČSÚ 137 zahraničních expertů (např. z Eurostatu 12, Slovenska 27, Francie 7, Německa 36) v rámci 50 zahraničních návštěv.

Nejvýznamnější návštěvy a akce

Nejvýznamnější mezinárodní akcí ČSÚ v roce 2004 byla konference „Statistika- investice do budoucnosti“ pořádaná pod záštitou prezidenta ČR Václava Klause ve spolupráci s Českou národní bankou a Vysokou školou ekonomickou (viz kapitola 5).

Dále se v nových prostorách ČSÚ uskutečnily následující akce:

- Schůzka expertní skupiny Eurostatu na téma e- business, které se zúčastnilo 12 zahraničních hostů z 9 zemí
- In-country kurz expertů z Italského statistického úřadu na téma „Data Quality Measurement“ v rámci MB Phare 2001
- Úvodní zasedání k pilotnímu projektu Phare 2002 – Statistika zdravotní péče, 21 zahraničních účastníků z 10 zemí
- Mezinárodní seminář INSEE Francie na téma „Seasonal Adjustment Method“- 29 zahraničních účastníků

Přehled účasti na důležitých akcích :

35. zasedání Statistické komise OSN v New Yorku
52., 53. a 54. zasedání Programového výboru pro statistiku v Lucembursku
Oficiální návštěva předsedy ČSÚ ve Spolkovém statistickém úřadu Německa
52. zasedání Konference evropských statistiků v Paříži
90. zasedání DGINS (Konference předsedů statistických úřadů) v Paříži
Světové forum OECD v Palermu

Významné pracovní návštěvy:

- Oficiální návštěva předsedy Federálního úřadu Německa s doprovodem za účelem jednání o nových společných projektech a oblastech bilaterální spolupráce
- Návštěva předsedy Slovenského statistického úřadu a jednání k SILC a řízení lidských zdrojů
- Návštěva místopředsedy Vietnamského statistického úřadu s doprovodem. Konzultace na téma: Praktické aspekty statistického přechodu a institucionální reformy, Takzvaný systém národních indexů (statistická syntéza) a Program statistických zjišťování
- Návštěva místopředsedy Tureckého statistického úřadu s doprovodem a zástupcem ICON Institutu k projednání pomoci turecké statistice v rámci projektu, který koordinuje ICON Institute
- Několik pracovních jednání představitelů Spolkového statistického úřadu Německa

k projektu „Strategické plánování a řízení statistických aktivit (Twinning)“ v čele s místopředsedou Federálního statistického úřadu Německa

- Mise zástupců INSEE Francie za účelem jednání o bilaterální spolupráci mezi ČSÚ a INSEE
- Mise zástupců Federálního úřadu Německa za účelem jednání o bilaterální spolupráci a prezentace zkušeností ve využívání EU grantů

9. Poskytování statistických informací a služeb

Od března 2004 jsou informační služby poskytovány v nové budově úřadu. Nabídka služeb se vrátila k původní šíři, tak jako tomu bylo před povodní, některé produkty a služby začaly být nabízeny nově.

Novinkou roku 2004 je používání nového systému evidence informačních služeb – nový program umožňuje evidovat všechny zakázky a telefonické hovory a analyzovat je z různých pohledů – například podle oblasti statistiky, druhu zákazníka, doby vyřízení atd. Je propojen s evidencí předplatného publikací, fakturací i pokladnou. Jeho používání by také mělo vést k zefektivnění tisku potřebného množství publikací.

Celkové tržby za poskytnuté služby vč. prodeje publikací, klasifikací, číselníků a elektronických výstupů z databází dosáhly v roce 2004 téměř 7 mil. Kč, což je o půl milionu méně než v předchozím roce; zřejmým důvodem poklesu je stále se rozšiřující nabídka výstupů zdarma na www stránkách ČSÚ. Tyto stránky využívá stále více uživatelů – zatímco v roce 2003 shlédlo hlavní stránku více než půl milionu uživatelů, pak v minulém roce to bylo téměř tři čtvrtě milionu uživatelů a hlavní stránku si zobrazili 1,8 milionkrát. Pokles tržeb za publikace a další standardní výstupy je do určité míry vyrovnáván zvyšujícím se rozsahem náročnějších nestandardních zakázek. Více než polovina tržeb (56 %) je za prodej nebo výběry z Registru ekonomických subjektů a Registru sčítacích obvodů, na druhém místě jsou nestandardní výstupy, které do určité míry kompenzují pokles tržeb z prodeje publikací – zájem o ně mezi uživateli roste.

V roce 2004 bylo v oddělení informačních služeb zaevidováno více než 15 tisíc **zakázek a dotazů**, v oddělení poskytování elektronických výstupů zhruba 6 tisíc zakázek a dotazů. Podle odhadu chybí v evidenci cca 20 % telefonických dotazů, způsobený nedostatkem času na zpětnou rekonstrukci a zápis dotazů při jejich značné každodenní frekvenci. Z celkového počtu zakázek přijatých informačním servisem bylo 60 % vyřízeno během jednoho dne (téměř veškeré telefonické dotazy a velká část e-mailových dotazů), do druhého dne 7 % případů, dva až osm dní trvalo vyřízení 13 % zakázek. Oddělení poskytování elektronických výstupů vyřídilo ze 6 tisíc přijatých zakázek většinu do 3 dnů. Všechny byly vyřízeny prostřednictvím pracovníků oddělení.

Dotazy se nejčastěji týkaly spotřebitelských cen (13,3 %), zahraničního obchodu (9,3%) a práce a mezd (8,7 %).

Za rok 2004 bylo v úseku **pokladny a fakturace** vystaveno 3,6 tis. platebních dokladů, z toho bylo 2,2 tis. faktur, 135 složenek a 1,2 tis. pokladních dokladů za platby v hotovosti. Platících návštěvníků prodejny, kteří si koupili produkty ČSÚ bylo 1 047, komisního prodeje publikací využilo 240 zákazníků (tržby za tyto publikace nejsou zahrnuty do uvedených přehledů). Tištěných publikací bylo na základě předplatného distribuováno 6,8 tis., elektronických produktů 2,3 tis., z toho 2 tisíce elektronických publikací. Navíc bylo pomocí SCP schránek poskytnuto odběratelům dalších cca 2 tisíce publikací. Předplatitelů publikací bylo evidováno 800, 40 zákazníků využilo SCP schránek, předplatitelů RES bylo 160, z toho 50 zákazníků dostávalo aktualizaci měsíčně. O další elektronické produkty (zahrnující výběry z databází VPO, zejména ze SLDB) mělo zájem 50 zákazníků. Nedílnou součástí distribuce elektronických výstupů byla příprava a uzavírání smluv a dohod. V současné době je v platnosti 120 smluv a dohod, z toho v průběhu roku jich bylo uzavřeno cca 30.

Počet pravidelně vydávaných publikací je dlouhodobě stabilizován. V uplynulém roce se značně zvýšil počet neplánovaných publikací, mimo ediční plán jich bylo vydáno více jak 70. Potěšitelná byla skutečnost, že se zvýšil podíl výstupů ve dvoujazyčné verzi (čeština-angličtina) a téměř všechny výstupy byly k dispozici v elektronické verzi v uživatelsky přívětivém formátu – všechny tyto publikace jsou v plném rozsahu přístupné na webových stránkách úřadu.

Vedle publikací bylo započato s rozsáhlejší přípravou výstupů směřem k „**laické veřejnosti**“. ČSÚ vydal řadu propagačních letáků (např. v ústředí k cestovnímu ruchu, na krajských pracovištích k inflaci nebo skládačky se základními charakteristikami kraje). Krajská pracoviště zorganizovala prezentace u příležitosti vydání některých publikací.

Zájem o **webové stránky ČSÚ** neustále roste (viz výše). Stále se také rozšiřuje a zkvalitňuje nabídka informací - přibyla např. nová rubrika se zajímavými historicko-statistickými údaji z oblasti demografie, životního prostředí, zemědělství. Novinkou je rubrika „Číslo pro Vás“ s pravidelnou aktuální číselnou informací atd. Na internetu je nyní přístupný i katalog ústřední statistické knihovny.

V souvislosti se vstupem ČR do EU se podstatně rozšířilo poskytování dat **mezinárodním organizacím** a rovněž poskytování údajů s mezinárodním srovnáním pro veřejnost. Vzrostlo množství kapitol nebo tabulek mezinárodních srovnání dodávaných do celé řady publikací. Dále byla internetová prezentace rozšířena o rubriku „Mezinárodní srovnání“. V rámci spolupráce s mezinárodními organizacemi bylo ve spolupráci s VPO vypracováno 165 dotazníků.

Zcela novou aktivitou je poskytování **Evropských dat**. Eurostat v roce 2004 změnil svůj přístup k poskytování statistických informací, od plně placených služeb se přiblížil naší praxi: co nejvíce dat poskytnout zdarma na internetu. ČSÚ se podařilo získat grant EU určený na disseminaci evropských dat. Zabezpečení projektu bylo spojeno s rozsáhlými přípravnými pracemi. Od 1. října 2004 jsou databáze i publikace Eurostatu volně přístupné veřejnosti. V Eurostatu vznikla centrála podpory uživatelů evropských statistických dat. Ve statistických úřadech většiny členských států EU byla zřízena národní centra, která s centrálou i mezi sebou navzájem úzce spolupracují. Díky zmíněnému grantu bylo založeno European Statistical Data Support (ESDS) při ČSÚ, určené zejména pro uživatele z ČR a SR. Za první tři měsíce fungování služby bylo zpracováno 142 dotazů, z toho téměř 90 % bylo zodpovězeno během 24 hodin.

Informační služby ČSÚ jsou nabízeny také ve všech dvanácti mimopražských krajských reprezentacích. Během roku 2004 poskytly krajské reprezentace (resp. IS KR) klientům celkem 22,2 tisíc informací. Tržby za prodej publikací, produktů a dalších služeb činily 1,2 mil. Kč.

Krajské reprezentace vyřídily dotazy a požadavky z téměř 85ti % v den doručení požadavku. Největší podíl tvořily výpisy a výběry z RESu. Druhou, nejčastěji požadovanou statistikou byla statistika cenová. Zjednodušeně lze konstatovat, že RES včetně organizační statistiky a cenová statistika tvoří „páteř“ informačních služeb na krajích.

Mezi významné klienty IS KR patřily orgány státní správy, především pak samosprávy. Pracovníci KR pravidelně zasílali aktuální statistické informace hejtmanům a ředitelům krajských úřadů. Přípravovali informační materiály na jednání zastupitelstev krajů, dále spolupracovali s regionálními rozvojovými agenturami, s městskými a obecními úřady, pověřenými obecními úřady atd. Všem těmto institucím poskytovali nejen standardně zpracovaná data, ale i údaje připravené na „míru“.

Každá KR má v rámci internetové prezentace svoji vlastní část, kterou pravidelně aktualizuje. V roce 2004 byly krajské stránky převedeny do systému Lotus Notes, což zvýšilo pohodlí uživatelů, kteří najdou základní informace na stejném místě ve všech krajích. Zároveň došlo ke sjednocení grafického vzhledu stránek.

Po téměř dvouletém přerušení byl 1. května obnoven provoz **Ústřední statistické knihovny** pro veřejnost.

Do konce roku 2004 se podařilo navázat výměnné vztahy se 135 zahraničními partnery. K 31. 12. 2004 bylo ve fondu Ústřední statistické knihovny zpracováno a uloženo celkem 15 863 svazků v celkové hodnotě (stanovené částečně odhadem) 5 757 479,- Kč. Do knihovny se k tomuto datu zaregistrovalo celkem 473 uživatelů, kteří si při 1 382 návštěvách vypůjčili celkem 7 229 publikací, převážně k prezenčnímu studiu.

Značným pokrokem proti předcházejícímu období je využití elektronické registrace a elektronického přístupu ke katalogům. Pravidelně byly organizovány výstavy knih a zveřejňovány přírůstky knižního fondu.

Jednou z podmínek rozvoje informačních služeb je **tisk publikací a dalších výstupů**. Vedle obsahu je důležitý vzhled publikace, možnost zařazení barevných grafů a kartogramů apod., stejně jako včasné vydání a operativnost v zakázkovém tisku. Za období 1. 1. 2004 – 31. 12. 2004 se v ČSÚ **interně** zpracovalo a vytisklo 3,4 milionu černobílých tisků A4 a 219 tisíc barevných tisků A4, zhotovilo se téměř 108 tisíc ks brožur. Ve srovnání s rokem 2003 jde přibližně o třetinový růst objemu prací u černobílého tisku a dvoutřetinový u barevného tisku. Vyprodukovat toto množství tiskovin umožnil především nákup nové techniky pro oblasti černobílého digitálního tisku a knihařského zpracování. Rychlost zařízení pro barevný tisk vyhovovala převážnou část roku, ale v kritickém období (12/2004) nestačila a zdržovala produkci. Z tohoto důvodu se část barevného tisku zadala externě.

Publikace zpracované na pracovišti DTP jsou rovněž publikovány ve formátu PDF na CD a jsou umístěny celé nebo jejich části na Internetových stránkách ČSÚ.

S cílem zvýšit kvalitu a rozsah elektronicky poskytovaných informací byla provedena **anketa spokojenosti uživatelů** (viz kapitola 7).

10. Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb.

Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím v roce 2004

Poskytování informací dle zákona č. 106/1999 Sb. je vymezeno vnitřní směrnici.

A) Informace poskytnuté v roce 2004 na základě žádosti

Na základě 1 písemně podané žádosti byly v ústředí v roce 2004 poskytnuty informace týkající se počtu zaměstnanců ČSÚ a z toho zaměstnanců se zdravotním postižením, vč. dalších informací vázících se k této informaci. Bylo vydáno 1 rozhodnutí o vyhovění žádosti na základě výsledku soudního řízení (soudní žaloba z r. 2002). Všechny informace byly poskytnuty bezplatně.

	Ústředí ČSÚ	Krajské reprezentace ČSÚ
Počet podaných žádostí o informace	2	0
Počet podaných odvolání proti rozhodnutí	0	0
Opis podstatných částí každého rozsudku soudu	viz příloha	x
Výsledky řízení o sankcích za nedodržování tohoto zákona bez uvádění osobních údajů	x	x
Další informace vztahující se k uplatňování tohoto zákona	x	x

B) Informace poskytnuté zveřejněním

Na veřejně přístupné vývěsce v ústředí i na pracovištích krajských reprezentací a internetu byly zveřejněny následující informace:

- 1) úplný oficiální název úřadu
- 2) důvod a způsob jeho založení vč. podmínek a principů, za kterých provozuje svoji činnost
- 3) popis organizační struktury
- 4) kontaktní poštovní adresa
- 5) bankovní spojení
- 6) IČO
- 7) údaje o schváleném a upraveném rozpočtu a jeho plnění za uplynulý rok
- 8) kontaktní adresy a spojení na pracoviště informačních služeb v ústředí i krajských reprezentacích
- 9) sazebník úhrad za poskytování informací

Ing Jana Bondyová, v. r.
ředitelka odboru

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudců JUDr. Brigity Chrástilové a JUDr. Václava Novotného v právní věci **žalobce Tomáše Peciny**, proti žalovanému **Českému statistickému úřadu**, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 12. 2001, č.j. 1878/2001 – 1000,

takto:

I. Rozhodnutí žalovaného č. j. 1878/2001 – 1000 ze dne 27. 12. 2001 se z r u š u j e a věc se mu v r a c í k dalšímu projednání a rozhodnutí.

II. Žalovaný je žalobci p o v i n e n zaplatit náhradu nákladů řízení ve výši 3000 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce svým podáním ze dne 30. 11. 2001 požádal žalovaného o zaslání textu správní žaloby, již se Český statistický úřad domáhal u Městského soudu v Praze zrušení rozhodnutí Úřadu pro ochranu osobních údajů při sčítání lidu, domů a bytů.

Žalovaný mu na základě jeho žádosti dne 4. 12. 2001, pod č. j. IP 3210/9 – 106/2001, zaslal kopii příslušné žaloby s tím, že z textu byl vyňat článek VII, který obsahuje námitku podjatosti s osobními údaji osoby, které se námitka podjatosti týká. Neposkytnutí těchto údajů je odůvodněno odkazem na § 2 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb. ve spojení se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

Proti tomuto rozhodnutí v rozsahu, ve kterém nebylo jeho původní žádosti vyhověno, podal žalobce rozklad podle § 16 odst. 5 zákona č. 106/1999 Sb.

O rozkladu rozhodla předsedkyně Českého statistického úřadu dne 27. 12. 2001, pod č. j. 1878/2001 – 1000, tak, že rozklad zamítla a napadené rozhodnutí potvrdila s odůvodněním, že obsah článku VII žalobního návrhu Českého statistického úřadu proti Úřadu na ochranu osobních údajů není informací podle zákona č. 106/1999 Sb., ale jedná se o stanovisko, resp. Právní názor Českého statistického úřadu. Celý článek VII pak dle tvrzení žalovaného obsahuje jak konkrétní údaje, tak další údaje identifikující určitou osobu.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce včas žalobu, ve které namítá nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí v důsledku neuvedení konkrétního zákonného ustanovení, na jehož základě bylo rozhodnuto. Žalobce dále namítá nezákonnost rozhodnutí spočívající v tom, že odstranění celého článku VII správní žaloby v rozsahu cca jedné strany stejnopisu z důvodu ochrany osobních údajů je nepřiměřené.

7 A 3/2002 - 47

Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 8. 4. 2002 uvádí, že odstranění článku VII správní žaloby se stalo v souladu s § 2 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb. a dále, že článek VII správní žaloby obsahuje pouze právní názor Českého statistického úřadu a že neobsahuje žádnou informaci vztahující se k působnosti Českého statistického úřadu. Žalovaný dále odkazuje na instrukci

Ministerstva spravedlnosti č. M – 1827/99 ze dne 21. 12. 1999, která vylučuje poskytování právních stanovisek podle zákona č. 106/1999 Sb.

Vzhledem k tomu, že věc nebyla projednána a rozhodnuta do 31. 12. 2002, s účinností od 1. 1. 2003 se stal k jejímu projednání a rozhodnutí podle § 132 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), věcně příslušný Nejvyšší správní soud, přičemž řízení bude dokončeno podle ustanovení o řízení o žalobách proti rozhodnutím správních orgánů v souladu s § 130 odst. 1 s. ř. s.

Žalobce jedná v řízení nezastoupen, když svému zástupci podáním, došlým Nejvyššímu správnímu soudu dne 7. 3. 2003, odvolal plnou moc.

Po zjištění, že jsou splněny podmínky řízení, přikročil Nejvyšší správní soud k věcnému přezkoumání žaloby.

Pokud jde o první námitku žalobce, tzn. nepřezkoumatelnost napadeného správního rozhodnutí v důsledku nedostatečného uvedení ustanovení právního předpisu, na jehož základě bylo rozhodnuto, shledal Nejvyšší správní soud tuto námitku důvodnou a na jejím základě napadené rozhodnutí zrušil z následujících důvodů:

I na rozhodování o odepření (částečném odepření) poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb. se vztahuje zákon č. 71/1967 Sb., správní řád. Ustanovení § 47 stanoví náležitosti správního rozhodnutí. Z jeho odstavce 2 vyplývá pro správní orgán zejména povinnost ve výroku uvést ustanovení právního předpisu, podle něhož bylo rozhodnuto. V napadeném správním rozhodnutí však není uvedeno žádné ustanovení právního předpisu ani ve výroku, ani v odůvodnění rozhodnutí. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí dále nevyplývá, jaké skutkové a právní důvody přiměly správní orgán rozhodnout tak, jak rozhodl. Jeho rozhodnutí je tedy nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů rozhodnutí ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a Nejvyšší správní soud je proto zrušil bez jednání, jak jej k tomu opravňuje § 76 odst. 1 s. ř. s.

Pro další řízení Nejvyšší správní soud považuje za nezbytné podotknout, že interní instrukce Ministerstva spravedlnosti č. M – 1827/99 ze dne 21. 12. 1999, na kterou žalovaný odkazuje, se vztahuje pouze na působnost jeho resortu, do kterého Český statistický úřad nespadá, jednak že za „právní názor“ ve smyslu § 1 odst. 2 citované směrnice nelze považovat již existující oficiální výstup povinného subjektu (např. v podobě návrhu nebo rozhodnutí) a dále, že omezení, které se poskytování právních názorů týče, se vztahuje pouze na žádosti o jeho vypracování (což je zvláště praktické v případě resortu Ministerstva spravedlnosti).

Pokud jde o rozsah, v jakém lze odmítnout poskytnutí osobních údajů, Nejvyšší správní soud má za to, že osobním údajům je poskytnuta dostatečná ochrana již jejich znečitelněním v autentickém textu a proto nelze odmítnout poskytnout celou ucelenou část textu tyto údaje obsahující.

7 A 3/2002 – 48

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobce měl ve věci plný úspěch. Nejvyšší správní soud žalobci přiznal 1000 Kč za zaplacený soudní poplatek a na nákladech právního zastoupení (které vznikly do odvolání plné moci jeho zástupce) 2000 Kč podle § 9 odst. 3, § 7 a § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996, o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), tedy 2 úkony po 1000 Kč.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. ledna 2004

Za správnost vyhotovení:
Eva Zemanová

JUDr. Bohuslav Hnízdil, v. r.
předseda senátu

11. Hospodaření úřadu

Příjmy

v tis. Kč	Skutečnost				Meziroční změna 2004/2003
	2001	2002	2003	2004	
Příjmy z vlastní činnosti	9 404	8 016	10 587	9 034	0,85
Příjmy z prodeje nekapitálového majetku	724	1 134	1 191	1 280	1,07
Příjmy z prodeje investičního majetku	31	214	96	252	2,63
Přijaté dotace Phare a převody z jiných fondů	2 485	13 619	22 759	27 153	1,19
Příjmy celkem	12 644	22 983	34 633	37 719	1,09

Hlavním zdrojem příjmů ČSÚ jsou příjmy z vlastní činnosti, které činily celkem 9 034 tis. Kč, což je o 1 553 tis. Kč méně než v roce 2003 a o 4 290 tis. Kč více než bylo plánováno. Nadále se rozšiřuje bezplatné poskytování informací na internetových stránkách, což dlouhodobě snižuje příjmy za prodej publikací, klasifikací a číselníků. Dosažená výše příjmů Informačního servisu byla v roce 2004 pozitivně ovlivněna odbytem číselníku ČOJB-D (domovní čísla), další příjmy byly za prodej RES a prodej klasifikací a číselníků. Na všech krajských reprezentacích byly vydány krajské ročenky, publikace o dojíždě a vyjíždě na základě dat ze Sčítání lidu, domů a bytů 2001, publikace Správní obvody obcí s rozšířenou působností a další publikace podle edičního plánu. Výpůjční služba knihovny byla obnovována postupně až v průběhu roku a vzhledem k tomu nebyly knihovnické služby fakturovány.

Vyšší tvorba celkových příjmů byla tedy způsobena především vyšší tvorbou oproti schválenému rozpočtu o 5 566 tis. Kč, převedením 20 210 tis. Kč z vlastního rezervního fondu a převodem prostředků Phare ve výši 6 943 tis. Kč.

Veškeré příjmy ČSÚ byly odvedeny do státního rozpočtu.

Běžné výdaje

v tis. Kč	Skutečnost				Meziroční změna 2004/2003
	2001	2002	2003	2004	
Úřad (§ 6141)	644 846	778 727	790 149	861 538	1,09
SLDB	1 169 607	106 595	31 833		
Volby do Parlamentu ČR	420	63 845	49 326	17 294	0,35
Volby do zastupitelstev	875	76 118	3 869	62 950	16,27
Volby do Evropského parlamentu				63 521	
Ostatní	61	17	22	20	0,91
Běžné výdaje celkem	1 815 809	1 025 302	875 199	1 005 323	1,15
z toho: platy zaměstnanců a ostatní platby za vykonanou práci	1 210 932	501 382	484 734	502 914	1,04
Počet zaměstnanců (ve státní správě)	3 070	2 064	1 896	1 869	0,99
Průměrný plat (státní správa)	15 426	18 672	19 785	20 630	1,04

Kapitálové výdaje

v tis. Kč	Skutečnost				Meziroční změna 2004/2003
	2001	2002	2003	2004	
Výstavba informačního systému ČSÚ	160 489	28 753	9 844		
Rekonstrukce a dostavba areálu ČSÚ	41 279				
Obnova budov, strojů a zařízení	36 503	60 376	1 361		
Program 345 010 celkem	238 271	89 129	11 205		
Pořízení, obnova a provozování ICT			13 551	87 959	6,49
Pořízení a obnova osobních a technologických vozidel			3 254	573	0,18
Rozvoj a obnova materiálně technické základny ČSÚ v Praze			339 532	341 028	1
Rozvoj a obnova materiálně technické základny v krajích		942	3 003	13 221	4,4
Program 245 010 celkem		942	359 340	442 781	1,23
FKSP - Výstavba sociálního zařízení v rekreačním středisku Lipno	500				
FKSP - Výstavba kanalizační přípojky v rekreačním středisku Lipno			266		
FKSP celkem	500		266		
Kapitálové výdaje – rezervní fond			7 122	1 941	0,27
Kapitálové výdaje celkem	238 771	90 071	377 933	444 722	1,18
Výdaje ČSÚ celkem	2 054 580	1 115 373	1 253 132	1 450 045	1,16

Běžné výdaje v roce 2004 v § 6141 (běžná činnost úřadu) byly oproti roku 2003 vyšší o 71 389 tis. Kč.

Zvýšení věcných výdajů v § 6141 proti roku 2003 představovalo 30 104 tis. Kč a bylo ovlivněno výdaji na sestěhování všech pracovníků ČSÚ do nové budovy v Praze na Skalce a na její vybavení a zajištění provozu.

V roce 2004 činilo navýšení kapitálových výdajů proti roku 2003 celkem 66 789 tis. Kč. Částka čerpání kapitálových výdajů obsahuje také druhou splátku na koupi budovy ČSÚ v Praze na Skalce, která činila 339 532 tis. Kč.

Výdaje spojené s financováním voleb do Parlamentu ČR, zastupitelských sborů a voleb do Evropského parlamentu jsou ovlivněny periodou mezi konáním jednotlivých voleb. V roce 2004 byly náklady oproti roku 2003 vyšší o 90 570 tis. Kč.

S účinností od 1. ledna 2004 jsou tarifní platy zaměstnanců stanoveny v rámci 16 třídního platového systému. Průměrná mzda v roce 2004 činila 20 630,- Kč a proti roku 2003 se zvýšila o 845,- Kč.

V roce 2004 byl průměrný přepočtený evidenční počet zaměstnanců ČSÚ 1896 osob, limit počtu všech zaměstnanců byl stanoven pro rok 2004 ve výši 1878. Rozdíl mezi plánovaným a skutečným stavem zaměstnanců byl zásadně ovlivněn postupným záměrným snižováním počtu zaměstnanců v průběhu celého roku 2004. Toto postupné snižování stavu zaměstnanců umožnilo splnit předepsanou restrikcí počtu pracovních míst k 1. lednu 2005 bez nutnosti hromadně propouštět zaměstnance až v závěru roku.

V roce 2004 výdaje na platy, včetně ostatních plateb za vykonanou práci celkem činily 502 914 tisíc Kč a zahrnovaly běžný rozpočet, prostředky na volby, financování projektů Phare, prostředky na mimořádné šetření O nákladech na výživu a výchovu dětí, zpracování výkazu Nem-Úr a zpracování Konceptce integrace cizinců na území ČR. Ve srovnání s rokem 2003 byly výdaje na platy a ostatní platby za vykonanou práci vyšší o 18 661 tis. Kč. Tento rozdíl byl ovlivněn zejména převodem zaměstnanců do 16 třídního platového systému a potřebou prostředků na zpracování volebních výsledků a jejich prezentaci.

Průměrný věk zaměstnanců v roce 2004 byl 46,4 let. Stejně jako v roce 2003 došlo k dalšímu nárůstu počtu mladých zaměstnanců do 30 let, kteří nyní představují 14,4 % z celkového počtu zaměstnanců. Proti minulému roku však u další skupiny zaměstnanců od 31 do 40 let dochází k mírnému poklesu o 0,7 %, přesto zaměstnanci do 40 let věku činili v roce 2004 z celkového počtu zaměstnanců 31,3 %, což je o 0,6 % více než v roce 2003. Převaha zaměstnanců ČSÚ je stále ve věku od 41 do 60 let a tvoří z celkového počtu 63,1 %. Skupina zaměstnanců nad 61 let zaznamenala oproti roku 2003 nárůst o 0,7 %, což odráží skutečnost, že se sice posouvá věková hranice pro odchod do starobního důchodu, ale že tato skupina osob nevyužívá možnosti skončení pracovního poměru z důvodu získání nároku.

Kvalifikační struktura zaměstnanců ČSÚ se zásadně nemění. Přestože mírně roste podíl vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců, který v roce 2004 činil 38,1 %, podíl zaměstnanců s úplným středním a vyšším odborným vzděláním tvoří stále více než polovinu všech zaměstnanců úřadu tj. 54,2 %. Tato struktura je dána charakterem prací na pracovištích v regionech, kde je zaměstnáno více než 50 % z celkového počtu zaměstnanců úřadu.

Podíl zaměstnanců podle dosaženého stupně

Rok	Stupeň vzdělání		
	Z	ÚSO, ÚSV, VO	VŠ
1998	16,0	52,8	31,2
1999	15,1	53,1	31,8
2000	14,1	54,6	31,3
2001	12,7	55,8	31,5
2002	9,6	55,7	34,7
2003	7,8	55,2	37,0
2004	7,7	54,2	38,1

V roce 2004 po přestěhování úřadu do nové budovy se vzdělávání zaměstnanců značně rozvinulo jak kvantitativně, tak i kvalitativně. Kromě běžné vzdělávací agendy byly realizovány 4 odborné statistické kurzy vedené vynikajícími zahraničními lektory, z toho jeden kurz s mezinárodní účastí posluchačů. Byla významně využita metoda E-learningu pro plošné školení zaměstnanců (BOZP a PO, environmentální minimum aj.). Obsahově byla školení zaměřena jak na plnění úkolů z usnesení vlády, tak na odborné kurzy statistické, výpočetní techniky, jazykovou výuku, školení, která má úřad povinnost realizovat ze zákona aj. Počet odučených člověkodův v rámci ČSÚ výrazně překročil 6000, což představuje zhruba tři a čtvrt školícího dne na jednoho zaměstnance, objem prostředků na vzdělávání činil 1,58 % z celkových mzdových prostředků. Zahraničních kurzů, školení a seminářů se v roce 2004 zúčastnilo 32 zaměstnanců, na dlouhodobé 5 měsíční zahraniční stáže bylo vysláno 11 zaměstnanců.

12. Základní ukazatele ČR

Základní ukazatele České republiky 2004

Rozloha	78 866	km ²
Počet obyvatel k 1. 1. 2004	10 211 455	osob
z toho ženy	5 236 715	osob
Hustota obyvatelstva na 1 km ² k 1. 1. 2004	129	osob
Průměrný věk k 1. 1. 2004	39,5	let
Naděje dožití (v roce 2003)		
muži	72	let
ženy	78,5	let
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel (v roce 2003)	-1,7	‰
Průměrný počet pracovníků v NH (odhad)	4 817,00	tis. osob
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanců NH	18 035	Kč
Index reálných mezd v NH	3,7	%
Míra inflace	2,8	%
Registrovaná míra nezaměstnanosti k 31. 12. 2004	9,47	%
Hrubý domácí produkt	2 751 075	mil. Kč b.c.
Podíl soukromého sektoru na tvorbě HPH	79,4	%
Hrubý národní důchod	2 611 539	mil. Kč b.c.
Průměrný roční korunový kurz EUR	31,904	Kč
HDP podle korunového kurzu EUR	86 230	mil. EUR
Průměrný roční korunový kurz USD	25,701	Kč
HDP podle korunového kurzu USD	107 042	mil. USD
HDP na 1 obyvatele		
běžné ceny	269 530	Kč
podle korunového kurzu EUR	8 448	EUR
podle korunového kurzu USD	10 487	USD

13. Kontakty

Český statistický úřad

Na padesátém 81
100 82 Praha 10 – Strašnice,
tel: 274 051 111 (ústředna)

Kancelář předsedy ČSÚ

tel: 274 052 378, 274 054 016
e-mail: stygler@gw.czso.cz

Tiskový referát

tel.: 274 054 017, 274 054 016
fax: 274 052 133
e-mail: pistora@gw.czso.cz, prorok@gw.czso.cz

Oddělení informačních služeb

tel.: 274 052 304, 274 052 648, 274 052 451, 274 052 765
e-mail: infoservis@gw.czso.cz

Telefonická infolinka 274 052 900

základní informace o vývoji ekonomických ukazatelů ČR (míra inflace, HDP, mzdy, nezaměstnanost, nejdůležitější demografické údaje)

Prodejna statistických publikací, pokladna

tel.: 274 052 400
e-mail: prodejna@gw.czso.cz

Ústřední statistická knihovna

tel.: 274 052 354
e-mail: knihovna@gw.czso.cz

Informační služby - krajské reprezentace

Krajská reprezentace hl. m. Praha,

Na padesátém 81,
100 82 Praha 10 - Skalka
tel.: 274 052 815
fax: 274 052 538
e-mail: infoservispraha@gw.czso.cz

Krajská reprezentace pro Středočeský kraj,

Na padesátém 81,
100 82 Praha 10 - Skalka
tel.: 274 054 175, 274 052 666
fax: 274 054 177
e-mail: infoservisstc@gw.czso.cz

Krajská reprezentace České Budějovice,

Žižkova 1,
370 77 České Budějovice
tel.: 386 718 440, 386 718 682
fax: 386 718 450
e-mail: infoserviscb@gw.czso.cz

Krajská reprezentace Plzeň,

Slovanská alej 36,
317 64 Plzeň
tel.: 377 612 111, 377 612 108
fax: 377 612 219
e-mail: infoservisplzen@gw.czso.cz

Krajská reprezentace Karlovy Vary,

Sportovní 28, 360 09
Karlovy Vary - Drahovice
tel.: 353 223 719
fax: 353 222 677
e-mail: infoserviskv@gw.czso.cz

Krajská reprezentace Ústí nad Labem,

Špálova 2684,
400 11 Ústí nad Labem
tel.: 472 706 121, 472 706 176, 472 706 173
fax: 472 770 855
e-mail: infoservisul@gw.czso.cz

Krajská reprezentace Liberec,

Nám. Dr. Edvarda Beneše 26,
460 01 Liberec 1
tel.: 485 244 130, 485 110 223
fax: 485 110 308
e-mail: infoservislbc@gw.czso.cz

Krajská reprezentace Hradec Králové,

Myslivečkova 914,
500 03 Hradec Králové 3
tel.: 495 546 965, 495 762 352
fax: 495 546 965
e-mail: infoservishk@gw.czso.cz

Krajská reprezentace Pardubice,

V Ráji 872,
531 53 Pardubice
tel.: 466 743 418
fax: 466 743 441
e-mail: infoservispa@gw.czso.cz

Krajská reprezentace Jihlava,

Ke Skalce 30,
586 01 Jihlava
tel.: 567 109 071, 567 109 061
fax: 567 310 006
e-mail: infoservisvys@gw.czso.cz

Krajská reprezentace Brno,

Jezuitská 2,
601 59 Brno
tel.: 542 528 115, 542 528 200
fax: 542 528 325
e-mail: infoservisbrno@gw.czso.cz

Krajská reprezentace Olomouc,

Wellnerova 5,
779 11 Olomouc
tel.: 585 731 514
fax: 585 411 320
e-mail: infoservisolom@gw.czso.cz

Krajská reprezentace Ostrava,

Repinova 17,
702 03 Ostrava
tel.: 596 136 645, 595 131 211, linka 280
fax: 595 131 231
e-mail: infoservis_ov@gw.czso.cz

Krajská reprezentace Zlín,

tř. Tomáše Bati 1565,
761 76 Zlín
tel.: 577 219 255,
fax: 577 435 629
e-mail: infoservis-zl@gw.czso.cz